

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ANABİLİMDALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**MALATYA İL MERKEZİNDE GÖREV YAPAN OKULÖNCESİ
ÖĞRETMENLERİNİN YOĞURMA MADDELERİNİ KULLANMA
DURUMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gülseren SAĞSÖZ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Özlem ERSOY

ANKARA, 2007

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

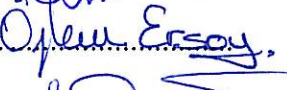
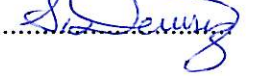
Gülseren SAĞSÖZ'ün Malatya İl Merkezinde Görev Yapan Okulöncesi Öğretmenlerinin Yoğurma Maddelerini Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi başlıklı tezi 11.06.2007 tarihinde, jürimiz tarafından Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilimdalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

Üye: Prof. Dr. Nilüfer DARICA

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç.Dr. Özlem ERSOY

Üye : Yrd. Doç. Dr. Serap DEMİRİZ

İmza

ÖNSÖZ

Çalışmam süresince araştırmanın her aşamasında fikirleri ve tecrübeleri ile çalışmama yön veren ve yardımlarını esirgemeyen, tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Özlem ERSOY'a, araştırmam süresince özellikle araştırmada uygulanacak anketin hazırlanması aşamasında uzman görüşleri ve tecrübeleri ile çalışmama destek veren, Okul Öncesi Dönemde Sanat konusunda çalışmaları ve mesleki deneyimleri bulunan Yrd. Doç. Dr. Kazım ARTUT'a, Öğrt. Gör. Ayşe TURLA'ya ve Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulama Anaokulunda görev yapan Öğretmen Ömür MERTKAN KILINÇ'a, araştırmam esnasında verilerin analiz ve yorumlanmasında yol gösteren Süleyman EKİCİ' ye teşekkür ederim. Ayrıca araştırmam esnasında, her zaman yanımda olan, benden manevi desteklerini esirgemeyen anneme, babama ve arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

Gülseren SAĞSÖZ

ÖZET

MALATYA İL MERKEZİNDE GÖREV YAPAN OKULÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YOĞURMA MADDELERİNİ KULLANMA DURUMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Sağsöz, Gülseren

Yüksek Lisans, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Özlem ERSOY

Haziran-2007

Bu çalışma öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla planlanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla üç bölümden oluşan anket formu hazırlanmıştır. Birinci bölümde öğretmenlere ilişkin kişisel bilgileri elde etmek için hazırlanan sorular, ikinci bölümde öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin sorular, üçüncü bölümde ise öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerini değerlendirmeye yönelik sorular yer almıştır. Anket formu, Malatya il merkezindeki anasınıfları ve anaokullarında 2005–2006 eğitim-öğretim yılında görev yapan 127 okul öncesi öğretmenine uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve t testi ile değerlendirilmiştir.

Öğretmenlerin yaşı, eğitim düzeyleri, meslekteki çalışma süreleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri arasındaki ilişki incelendiğinde, yaşlar arasındaki farklılığın 20- 30 yaş grubu öğretmenlerden kaynaklandığı, 20- 30 yaş grubu öğretmenlerin, 31–40 yaş grubu öğretmenlerinden istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<0.05$) saptanmıştır. Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerinin ortalamalarının, Ön Lisans mezunu öğretmenlerin ortalamalarından anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<0.05$) ve meslekteki çalışma yılları arasındaki farklılığın ise 11–15 yıl çalışma süresi olan öğretmenlerinden kaynaklandığı ($p<0.05$) sonucu elde edilmiştir.

Öğretmenlerin yaşı, eğitim düzeyleri, meslekteki çalışma süreleri ve çalıştıkları sınıfların fiziki şartlarının uygunluğu ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşleri arasındaki ilişki incelendiğinde, yaşlar arasındaki farklılığın 41-50 yaş grubu öğretmenlerden kaynaklandığı, 41-50 yaş grubu öğretmenlerin 31-40 yaş öğretmenlerinden istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<0.05$) saptanmıştır. Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerin ortalamalarının, Okul Öncesi Öğretmenliği mezunu ve Çocuk Gelişimi Eğitimi Öğretmenliği mezunu ortalamalarından anlamlı farklılıklar gösterdiği ve öğretmenlerin çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddeleri kullanımına uygunluğu arasındaki farklılığın ise sınıflarının fiziksel şartlarının uygun olmadığını belirten öğretmenlerden kaynaklandığı sonucu elde edilmiştir.

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p=0.000$ $p<0.05$). Öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullandıklarına ilişkin kişisel görüşlerinin ortalamaları ($\bar{X}=74.98$), yoğurma maddelerine ilişkin bilgilerinin ortalamalarından ($\bar{X}=71.23$) daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF PRE-SCHOOL TEACHERS' VIEWS RELATED TO THE USE OF MOLDABLE MATERIALS IN CENTRUM OF MALATYA

Sağsöz, Gülseren

Master's Thesis, Department of Child Development and Education

Supervisor: Assistant Professor Özlem ERSOY

June-2007

This study is planned to estimate the teachers' views about the use of moldable materials. A ternary survey sheet was used to determine the pre-school teachers' ideas related to the objective. The first section is formed by the questions in order to get personal information about teachers, the questions in the second section are evaluation oriented about the knowledge of the teachers related to the use of moldable materials, and the questions in the third section were oriented about the personal ideas of teachers corresponding to the use of moldable materials. Survey sheet was applied to the 127 pre-school teachers working at the kindergartens and pre-schools in 2005-2006 education year in centrum of Malatya. The data derived from the survey was evaluated by one-way analysis of variance (ANOVA) and t-test.

When the relationship between teacher's knowledge about usage of moldable materials and their ages, education levels, working experiences evaluated, it was observed that the difference between different ages was originated from the group of teacher at 20-30 years old and it was also found that this group showed statistically significant different results than 31-40 age group ($p < 0.05$). The mean values of instructors who attend Preschool Department of Correspondence School, found to be significantly ($p < 0.05$) different than collage graduates. Difference between the work experiences of these teachers were found to be the result of 11-15 years working teachers ($p < 0.05$).

The relationship between teacher's personal opinions related to moldable materials and their ages, education levels, working experiences and the convenience

of physical conditions of their classrooms were also observed and the difference between different ages was found to be originated from 41-50 aged group and statistically significant difference between this group and 31-40 aged teacher group were observed. The mean values of instructors who attend Preschool Department of Correspondence School, found to be significantly ($p < 0.05$) different than Preschool Education Department and Child Development Education Department graduates. The difference between the opinions of teachers related to physical conditions of classrooms was found to be originated from teachers that complain about the conditions of their working places.

The relationship between teacher's knowledge and personal view about moldable materials were evaluated and statistically significant differences were found ($p = 0.000$ $p < 0.05$). It was estimated that the mean opinions of teachers ($\bar{X} = 74.98$) was better than their mean knowledge ($\bar{X} = 71.23$) about moldable materials.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
1.GİRİŞ	1
1.1.Yoğurma Maddesinin Tanımı ve Okul Öncesi Eğitimde Yoğurma Maddelerinin Yeri	2
1.2. Yoğurma Maddesi Türleri	3
1.2.1. Kil	3
1.2.2. Çamur ve kum	4
1.2.3. Plastirin	4
1.2.4. Tuz seramiği	5
1.2.5. Kâğıt hamuru	5
1.2.6. Talaş hamuru	5
1.2.7. Macun ve mum	6
1.3. Okul Öncesi Dönemde Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Gelişimine Etkisi... 6	6
1.3.1. Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Psiko-Motor Gelişimine Etkisi..... 6	6
1.3.2. Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Bilişsel ve Dil Gelişimine Etkisi 7	7
1.3.3. Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Sosyal Duygusal ve Özbakım Becerilerinin Gelişimine Etkisi	9
1.4. Yoğurma Maddeleriyle Yapılan Etkinliklerin Planlanması	10
1.5. Öğretmenin Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yaparken Dikkat Etmesi Gereken Noktalar	12
1.6. Araştırmanın Amacı	15
1.7. Araştırmanın Önemi	16
1.8. Sınırlılıklar	16
1.9.Alt Problemler.....	17
1.10. Sayıtlar	17
1.11. Terimler ve Kısaltmaların Tanımlanması	17
2. KONUS İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR	18
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	23
3.1. Araştırmanın Modeli	24
3.2. Örneklem Seçimi.....	24
3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	24
3.4.Verilerin Analizi	34
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	35
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	67
5.1. Sonuç	67
5.2.Öneriler	74
KAYNAKLAR	76
EKLER	82

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini Değerlendiren Soruların Madde-Toplam Korelasyonları ve Alfa Katsayısı Analiz Sonuçları.....	27
Tablo 2. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini Değerlendiren Soruların Madde-Toplam Korelasyonları ve Alfa Katsayısı Analiz Sonuçları.....	31
Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	35
Tablo 4. Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	35
Tablo 5. Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	36
Tablo 6. Öğretmenlerin Meslekteki Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı	36
Tablo 7. Öğretmenlerin Çalıştıkları Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	37
Tablo 8. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı.	37
Tablo 9. Öğretmenlerin Tuz Seramiğini Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı. ..	38
Tablo 10. Öğretmenlerin Tuz Seramiğini Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.	39
Tablo 11. Öğretmenlerin Talaş Hamurunu Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.	39
Tablo 12. Öğretmenlerin Talaş Hamurunu Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.	40
Tablo 13. Öğretmenlerin Plastrini Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.	41
Tablo 14. Öğretmenlerin Plastirini Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 15. Öğretmenlerin Macunu Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.	43
Tablo 16. Öğretmenlerin Macunu Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.	44
Tablo 17. Öğretmenlerin Kili Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.	45
Tablo 18. Öğretmenlerin Kili Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.	46
Tablo 19. Öğretmenlerin Kâğıt Hamurunu Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.	47
Tablo 20. Öğretmenlerin Kâğıt Hamurunu Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.	48
Tablo 21. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerini Etkinliklerde Kullanmalarına Göre Dağılımı.....	49
Tablo 22. Öğretmenlerin Sınıflarının Fiziki Şartlarının, Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yapmaya Uygun Olma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.	50
Tablo 23. Öğretmenlerin Sınıflarında Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yapmalarını Engelleyen Nedenlere Göre Dağılımı.....	51
Tablo 24. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	52
Tablo 25. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	53
Tablo 26. Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	55

Tablo 27. Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	57
Tablo 28. Öğretmenlerin Meslekte Çalışma Sürelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	59
Tablo 29. Öğretmenlerin Meslekte Çalışma Sürelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	61
Tablo 30. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıftaki Öğrenci Sayılarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	62
Tablo 31. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıftaki Öğrenci Sayılarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	63
Tablo 32. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıfların Fiziksel Şartlarının Yoğurma Maddeleri Kullanımı İçin Uygunluğu Hakkındaki Düşüncelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	64
Tablo 33. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıfların Fiziksel Şartlarının Yoğurma Maddeleri Kullanımı İçin Uygunluğu Hakkındaki Düşüncelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları.....	65
Tablo 34. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşleri İle Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgileri Arasındaki İlişkinin Eşleştirilmiş t Testi Sonuçları.....	66

1.GİRİŞ

Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukların gelişimlerini ve yaratıcılıklarını desteklemek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu etkinlikler arasında tuz seramiği, kil ve plastirin gibi yoğrulabilen, kolay biçim alan yoğurma maddeleri ile yapılan çalışmalarda yer almaktadır. Yoğurma maddeleri, okul öncesi dönem çocuklarının gelişimlerini ve yaratıcılıklarını destekleyen, çocuklara kendilerini ifade etme fırsatı tanıyan, duyu ve düşüncelerine biçim vererek daha sonra sözcüklerle bu düşüncelerini ifade etme fırsatı veren ve hayallerini yaratıcı bir biçimde ortaya koymalarını sağlayan en önemli malzemeler arasında yer almaktadır (Goldhaber, 1992: 26; Swartz, 2005: 100–105; Ucci, 2006: 4).

Yoğurma maddeleri çocukların en sevdiği oyun malzemeleri arasında yer almaktadır. Okul öncesi eğitimde birçok etkinlikte yoğurma maddeleri ile çalışmalar yapılmaktadır. Çocuklara fırsat tanındığında yoğurma maddelerini uzun süre mincıklamak, yuvarlamak, yassılaştırmak, koparmak, istedikleri şekli vermek ve üç boyutlu çalışmalar yapabilmek onlara büyük mutluluk vermektedir. Kolay biçim alabilen bu maddeler çocukların istedikleri şekilleri oluşturmalarına, yeni buluşlar ortaya koymalarına böylece sanatsal etkinliklere ilgilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Çocuklar yoğurma maddeleri ile elde ettikleri, aktif olarak öğrendikleri, deneyimlerini arkadaşlarına aktarabilmekte, öğretmenler bu araçlarla birlikte çocukların tüm gelişim alanlarındaki ilerlemeleri gözlemleyebilmektedir.

Bu çalışma, Malatya il merkezinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yoğurma maddelerini kullanma durumlarına ilişkin görüşlerini ortaya koyarak, okul öncesi dönemdeki çocuklara sunulacak nitelikli eğitim ortamlarına katkı getirmek amacıyla planlanmıştır.

1.1. Yoğurma Maddesinin Tanımı ve Okul Öncesi Eğitimde Yoğurma Maddelerinin Yeri

Çocuklar farklı biçimlerde bu materyalleri kullanmaktadırlar. Kil, oyun hamuru, plastirin, tuz seramiği, sanat için yapılan macun, talaş tozu ve kum gibi materyallerin ortak adı yoğurma maddeleridir. Un, kil gibi doğal malzemelerle hazırlanan yoğurma maddeleri çocuklara zarar vermeyen, esnek ve yumuşak malzemelerdir (Hildebrand, 1981: 164; Hutinger vd. , 1997: 59; Spears, 2002: 13).

Yoğurma maddeleri çocuklara 2–2,5 yaş civarında verilmeye başlanmalıdır. Ancak bu yaş çocuklarının verilen malzemeyi ağızlarına götürmemeleri için gözetim altında tutulmaları gerekmektedir. Başlangıç için en uygun malzeme tuz seramiğidir. Üç yaşındaki bir çocuk, ilk önce yuvarlak ve yılan benzer şekiller meydana getirmektedir. 4–6 yaş arasında, çocukların yaptıkları şekiller daha belirgin hale gelmektedir. Araştırmalara göre okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin en fazla tercih ettiği yoğurma maddesi tuz seramiği olmaktadır. Ancak sürekli aynı malzeme kullanılmamalıdır. Çocukların becerileri geliştikçe tuz seramiği ile başlayan yoğurma çalışmaları yerini kile bırakmalıdır. Çünkü kil, üç boyutlu çalışmalar için ideal bir malzemedir. Kille yapılan üç boyutlu çalışmalar, okul öncesi çocukları için çok ilgi çekici olmaktadır (Turla, 1995: 185; Oğuzkan ve Oral, 1997: 154; Ursula, 1997: 13; Oğuzkan vd. ,1999: 114).

Yoğurma maddeleri, okul öncesi eğitimde günlük etkinliklerde sıklıkla kullanılmaktadır (Spears, 2002: 13; Swartz, 2005; 100).Çocuklar yoğurma maddeleri ile oyun oynarken, hem zevk almakta hem de hayaller kurarak, hayallerindeki şekli yaratıp bunlarla yeni oyunlar oluşturmaktadırlar. Bu süreç çocuklara eğlenceli ve tatmin edici deneyimler kazandırmaktadır. Çocukların öğrenme alanlarını ve gelişimlerini desteklemektedir (Hildebrand, 1981: 164; Swartz, 2005: 100).

Yoğurma maddelerine biçim vermek için eller ve basit birkaç araç yeterli olmaktadır (Hurwitz ve Day; 1995: 213). Bu araçlar kolay elde edilebilir artık materyallerden de yapılabilir. Makas, oklava, farklı şekillerdeki kalıplar,

kaplar ya da tabaklar yoğurma maddeleriyle birlikte çocuklara verilebilmektedir. Çocuklar, yoğurma maddeleriyle çalışırken, farklı düzenlemeler yapmakta, hamuru bıçakla kesip, düz hamurun üzerinde kalıplarla ya da makaslarla farklı şekiller oluşturmakta, parçalara ayırıp, parçaları değişik biçimlerde dizip, heyecan verici etkinlikler yaratmakta ve bu materyallerle oluşturdukları şekillerden hoşlanmaktadır. Çocukların, kil, çamur, plastrin gibi yoğurma maddeleriyle üç boyutlu şekiller oluşturmaları farklı gelişim aşamalarını takip etmektedir. Başlangıçta sadece materyale dokunma, sıkıştırma gibi çalışmalar yaparken daha sonra şekil vermeye geçebilmekte, malzemeyi değiştirip, miktarlarını azaltıp, çoğaltabilmekte, ilk önce küçük bir parçaya düz biçimler verirken, sonra uzun solucanlar yaparak deneyimlerini çeşitlendirebilmektedir. Ayrıca yoğurma maddeleriyle birlikte artık materyalleri çalışmalarında kullanarak bir kompozisyon oluşturabilmektedirler (Senemoğlu, 1994: 27; 164; Ucci, 2000: 4; Kim, 2003: 4–5; Topbaş, 2004: 73; Striker, 2005: 143).

1.2. Yoğurma Maddesi Türleri

1.2.1. Kil

Eğitimde duyuların önemi düşüncesinin gelişmesiyle birlikte 19 yy da ilerlemeci eğitimciler tarafından kil biçimlendirilmesi ve dokunma duyusuna ait uygulamalara dikkat çekilmiştir. Kil, doğada çok fazla bulunan bir toprak türüdür. Beyaz, kırmızı, gri, açık kahverengi olmak üzere doğal renklere sahiptir. Kil toz halinde ya da yumuşak bir biçimde çiçek ya da seramik malzemesi satılan yerlerden alınabilmektedir. Toz kil ise su eklenerek yoğrulabilen bir madde haline getirilebilmektedir. Kili saklamak için nemli bir ortam gerekmektedir. Bunun için, kil küçük yuvarlaklar haline getirilmekte, üzerine çukurlar açılıp, içine su doldurulmakta ve böylece kuruması engellenmektedir. Kil, üç boyutlu çalışmalar için şekil verme ve şeklin kalıcılığı açısından diğer yoğurma maddelerine göre daha uygun bir maddedir. Elle kolayca biçimlendirilmektedir. Bu nedenle çocukların hem küçük kas gelişimini hem de bilişsel becerilerini desteklemektedir. Ayrıca kil çalışmaları, dokunma duyusunun yanı sıra görme duyusunun gelişimine de destek vermekte, çocuklar tarafından yaratılan birbirinden farklı biçimlerin görsel açıdan ayırt edilmesini

sağlayarak duyuların ustalaşmasını sağlamaktadır. Kil, çocukların kendi düşüncelerini üç boyutlu olarak ortaya çıkarıp, onlarla oyunlar oynayabildikleri ve keşiflerde buldukları bir iletişim aracı özelliği taşımaktadır (Hildebrand, 1981: 165; Hill, 1988: 3; Şahin, 1994: 119; Hurwitz ve Day, 1995: 212; Topal, 1996: 53; DeBord, 1997: 2; Terwiel, 1999: 45; Koster, 1999: 18; Oğuzkan vd. , 1999: 115; Stevenson, 2000: 5).

1.2.2. Çamur ve kum

Çamur, doğal bir malzeme olup, çocukların bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve psikomotor gelişimlerini destekleyen, özellikle bahçe etkinliklerinde kullanılabilen yoğurma maddelerinden bir diğeridir. Çocuklara toprağın ıslak ve kuru halini gözlemlenmeleri, çamurla oyunlar oynamaları için çeşitli ortamlar gerekmektedir. Öğretmenler, açık hava etkinliklerini planlarken, çocukların toprakla oyun oynamalarına olanak tanıyan düzenlemeler yapmalıdırlar. Özellikle yağmur sonrasında çocuklar bahçeye çıkarılarak çamura dokunmaları sağlanmalıdır. Ancak toprağın ya da çamurun alındığı yerin temiz olmasına dikkat edilmelidir (Oğuzkan vd., 1999: 115; Demiriz vd., 2003: 33; Harlan ve Rivkin, 2004: 178)

Kum, okul öncesi eğitim kurumlarında, kuru veya ıslak olarak her iki şekilde kolaylıkla çocuklara sunulabilen doğal oyun maddesidir. Çocuklar kumu karıştırıp, yoğurup, ölçüp, eleyip, dökerken, matematik becerileri ve hayal güçleri gelişmektedir. Kum, duygusal boşalımı sağlayan yararlı uğraş alanlarından birisidir. Çocuklar kum ile birlikte oynarken, çeşitli araçlar kullanmaktadırlar. Bunlar, çeşitli büyüklükte ve şekillerde kaplar, kalıplar, kürekler, kovalar vb. araçlardır. Kaliteli ve temiz olan kumsal kumu tercih edilmelidir. Çocuklara kum oyunları için elverişli ortam yaratılmalıdır (Hildebrand, 1981: 168; Dönmez, 1992: 71; Şahin, 1994: 116; DeBord, 1997: 2; Gable, 1999: 1; Wardle, 2000: 26).

1.2.3. Plastirin

Plastirin, elastik ve yumuşak bir yoğurma maddesidir. Hazır olduğu için okul öncesi öğretmenleri çoğunlukla etkinliklerinde plastirini tercih etmektedirler.

Plastirin renklerinin birbirlerine karışmaması ve uzun süre kullanılabilmesi için ayrı torbalarda ve serin bir yerde saklanmalıdır. Özellikle plastik kaplar içerisinde yıllarca muhafaza edilebilmektedir. Öğretmen, çocuklara bu malzemeyi vermeden önce ya kaloriferin yanına koyarak ya da elleriyle ısıtmalıdır. Küçük yaştaki çocukların elleriyle kolay şekil vermesi için ise önceden yumuşatılması gerekmektedir. (Hildebrand, 1981: 168; Oğuzkan vd., 1997: 27; Oğuzkan vd., 1999: 116; Striker, 2005: 145).

1.2.4. Tuz seramiği

Tuz seramiği un, tuz ve su karışımıyla elde edilen bir yoğurma maddesidir. Öğretmen ya da çocuklar tarafından kolaylıkla sınıf içinde hazırlanan, çocukların farklı kavramları öğrenmelerini destekleyen, onların küçük kaslarını ve dokunma duyularını geliştiren, ekonomik bir malzemedir. El yapımı hamur, ticari olanlardan daha ucuz olduğu için öğretmenler tarafından sıklıkla kullanılan malzemeler arasında yer almaktadır (Hildebrand, 1981: 168;).

1.2.5. Kâğıt hamuru

Kâğıt hamuru, daha önce kullanılmış kâğıtların tekrar kullanımını sağlayan bir malzemedir. Kâğıt hamuru hazırlamada kullanılacak malzemeler; gazete kâğıdı, nişasta, sulu formika zamkıdır. Kâğıt hamuru özellikle, müzik aletleri, kukla başları, maske yapımında ve çeşitli proje çalışmalarında kullanılmaktadır (Oğuzkan vd., 1997: 27).

1.2.6. Talaş hamuru

Talaş hamuru, tahta kesilirken ya da rendelenirken elde edilen kereste tozundan yapılmaktadır. Talaş hamuru hazırlamak için kereste tozu, zank ve su kullanılmaktadır. Hazırlanan talaş hamuru, çocukların dokunma duyularını geliştirmektedir. Çabuk kurduğu için saklanması güç olmaktadır. Ancak kullanılmayan talaş hamuru nemli bir beze sarılıp, serin bir yerde, 1 hafta süre ile saklanabilmektedir.

1.2.7. Macun ve mum

Sanat çalışmaları için hazırlanan macun ve mum da yoğurma maddesi olarak okul öncesi eğitimde kullanılmaktadır. Çocukların farklı deneyimler kazanmalarını sağlamak amacıyla arada sırada sunulması gereken malzemeler arasında yer almaktadır.

Yoğurma maddeleri çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemektedir. Çocuklar bu malzemelerle deneyimde buldukça sosyal, duygusal, psiko-motor, zihinsel-dil gelişimleri olumlu yönde etkilenmektedir.

1.3. Okul Öncesi Dönemde Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Gelişimine Etkisi

Yoğurma maddeleri çocukların en sevdiği oyun malzemeleri arasında yer almaktadır. Bu maddelerle çalışmak çocuklara keyif verdiği gibi geniş öğrenme imkânları da sunmakta, gelişimlerini olumlu yönde desteklemektedir (Oğuzkan vd., 1999: 12; Ucci, 2000: 4; Aral vd., 2002: 90; Kim, 2003: 4; Venn ve Jahn, 2004: 158).

1.3.1. Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Psiko-Motor Gelişimine Etkisi

Yoğurma maddeleri ile yapılan etkinlikler, çocukların küçük kas gelişimini desteklemektedir. Çocuklar hamuru yumruklamakta, bastırmakta, karıştırmakta, düzleştirmekte, yuvarlamakta, kesmekte ve bir zeminden kalıntıları kazımak için ellerini ve çeşitli araçları kullanmaktadırlar. Islak ve yumuşak olan yoğurma maddelerine dokunarak, elleriyle yoğurarak, sıkarak, açarak, yuvarlayarak; küçük toplar, yılanlar, küçük çanaklar gibi şekiller yapmaktadırlar. Ayrıca yoğurma maddeleri ile çalışma el- göz koordinasyonu, kontrol ve kuvvet gibi kritik becerileri güçlendirmekte ve geliştirmektedir. Küçük kasları ve el- göz koordinasyonu gelişen çocuklar parmaklarını daha iyi kullanarak resim yapmakta, kalem kullanmakta, küçük boncukları bir ipe dizmekte, legoları birleştirmekte, bir kitabın sayfalarını çevirmekte ya da bilgisayarın düğmelerine basmakta zorlanmamaktadırlar (Ucci, 2000: 4; Poole, 2005: 22; Swartz, 2005: 108).

1.3.2. Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Bilişsel ve Dil Gelişimine Etkisi

Erken yıllarda çocukların bilişsel gelişimini zengin uyarıcılarla desteklemek gerekmektedir. Çocuklar, derinlik, genişlik, yükseklik, şekil ve büyüklük gibi kavramları deneyimlerle elde etmektedirler. Bu nedenle, eğitim ortamlarında çocukların çevrelerini keşfetmelerine olanak sağlayacak ortamlar oluşturulmalıdır. Çocuğun doğasında merak yer almaktadır. Merak, sözlük anlamı itibarıyla, bazı şeyler hakkında bilgi edinme ya da öğrenme isteğidir. Eğitim programında, çocukların meraklarını ve gelişimlerini destekleyen etkinliklere yer vermek gerekmektedir. Çocuklara soru sorma, keşfetme, fikir yürütmeye teşvik etme, yaratıcı düşünme ve duygularını açıklama fırsatları sunulmalıdır. Çocuklar düşünmeleri, muhakeme etmeleri ve farklı anlamlar geliştirmeleri için cesaretlendirilmelidir (Hildebrand, 1981: 171–174; Harlan ve Rivkin, 2004: 5).

Çocuklar beyinlerini ve ellerini aynı anda yaratıcı, verimli ve faydalı bir şekilde kullandıklarında mükemmel oyunlar ortaya çıkarmaktadırlar. Bu oyunların ortaya çıkmasını sağlayan araçlardan birisi de yoğurma maddeleridir. Yoğurma maddeleri, çocuklara değişik şeyler hakkında düşünme, gözlemlene ve yaratma olanakları tanıyan harika araçlardır. Çocuklar yumuşak malzemeleri yoğurunca, sıkınca ya da yuvarlayınca ilk önce malzemenin özelliklerini öğrenmekte daha sonra oluşturdukları biçimleri incelerken, fizik ve kimyanın bazı ilkelerini, maddenin özelliklerini ve dünyanın nasıl işlediğini anlayacak deneyimler kazanmaktadırlar.

Yoğurma maddeleri, çocukların kavram gelişimini de desteklemektedir. Çocuklar bu malzemelerle deneyimde buldukları biçim, ağırlık, boyut gibi kavramları öğrenmektedir. Yaptıkları biçimleri, çeşitli özelliklerine göre (boyut, şekil, ağırlık) kategorilere ayırmaktadırlar. Çocuklar büyük- küçük, uzun-kısa, ağır- hafif gibi kavramları öğrenmekte ve parça -bütün, neden- sonuç ilişkileri kurmaktadır. Çocukların yoğurma maddeleri ile yapacağı her çalışma, fen ve doğa bilimlerine olan ilgilerini pekiştirebildiği gibi, deney yapma, gözlemlene, sonuçlandırma becerilerini de geliştirmektedir. Çocuk belli bir düzen içerisinde oyun hamuru hazırlamak için malzemeleri karıştırdığında çeşitli keşiflerde bulunmaktadır. Hamur hazırlamak için ilk

önce kuru malzemeleri ölçmek ve karıştırmak zorundadır. Eğer hamurun kıvamı uygun olmamışsa ıslak hamura tekrar eklemeler yapıp karıştırmaktadır. Hamurun uygun hale gelmesi için yoğurmaktadır. Çocuklar birçok bilimsel konuyu günlük yaşamdaki deneyimleri yoluyla edinmektedir. Bu süreçte, olayların doğal düzenini, bir birini takip eden bilgileri gözlemlemekte ve arkadaşlarına göstermektedir. (Smith vd., 1985: 225; Silver, 1989: 117–119; Goldhaber; 1992: 26; Turla; 1995: 7; Hutinger vd., 1997: 4; Terwiel, 1999: 45; Ucci, 2000: 4; Bartel, 2002, 145; Avcı, 2003: 360; Ucci, 2006, 5).

Çocuklar yoğurma maddeleriyle çalışırken matematiksel kavramlar hakkında bilgileri de keşfetmektedirler. Matematik çocukların hamur oluştururken, karıştırmaları gereken ölçüleri bilmelerini sağlamaktadır. Çocuklar yaptıkları objeler hakkında yorum yaparken, karşılaştırırken, zıtlıkları belirtirken, ölçü ve şekiller hakkında gözlem yapmaktadırlar. Çocuklar ellerine aldıkları az veya çok hamuru ölçümlemektedir. Bu deneyimler çocukların geometri ve uzamsal algılarını daha fazla geliştirmekte, sayı ve işlem gibi becerileri uygulamalarına olanak tanımaktadır. Böylece daha sonra matematik ile ilgili karmaşık kavramları öğrenmelerine yardım etmektedir (Goldhaber, 1992: 27; Swartz, 2005: 108)

Çocuklar çeşitli oyuncak ve oyunlarla her gün farklı şeyler yaratabilmektedirler. Farklı materyaller sunulduğunda çocuklar bundan zevk almakta ve yaratıcı olabilmektedirler. Bu malzemeler arasında yoğurma maddeleri de yer almaktadır. Çocuklar yoğurma maddeleriyle çalışırken, yaratıcı süreçleri kullanmaktadırlar. Yoğurma maddeleriyle karşılaştıklarında ilk önce özellikleri hakkında bilgi edinmekte ve inceleyerek özelliklerini keşfetmektedirler. Daha sonra ürün oluşturmaya başlamakta ve sonuçta yaptığı ürünleri değerlendirmekte ya da değiştirmektedirler (Lasky ve Bergeson, 1995: 18; Terwiel, 1999: 47; Szyba, 1999: 18).

Yoğurma maddeleri çocukların dil gelişimlerini de olumlu yönde etkilemektedir. Yoğurma maddelerinin kullanıldığı etkinliklerin içerisinde yer alan sembolik oyun çocukların dil yeteneklerini zenginleştirmeye olanak tanımaktadır. Çocuklar sözcüklerle, dokundukları materyalleri tanımlamakta ve onların amaçları ve materyaller

hakkında bilgileri öğrenmektedirler. Çocuklar çalışmalarını sırasında öğretmeni ya da arkadaşlarıyla, yaptığı biçimler hakkında konuşup, tanımlar yapıp, yeni sözcükler kullanmaktadırlar. Bu süreçte, arkadaşları ve öğretmenleriyle iletişim kurduklarında, dinleme, anlama, konuşma ve iletişim becerilerini geliştirmektedirler. Yaptıkları şekiller hakkında ya da şekillerle ilgili öykülerde fikirlerini iletmek için dili kullanmaktadırlar. Bu tip deneyimler çocukların, sözcük dağarcıklarını geliştirmelerine, etkin olarak fikirlerini, düşüncelerini iletmelerine ve iletişimi öğrenmelerine yardımcı olmaktadır (Hutinger vd., 1997: 4; Stevenson, 2000: 5; Johnston, 2004: 22; Swartz, 2005; 105)

1.3.3. Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Sosyal Duygusal ve Özbakım

Becerilerinin Gelişimine Etkisi

Yoğurma maddeleri çocuğun sosyal ve duygusal gelişimini de desteklemektedir. Yoğurma maddesinin yumuşaklığı ve şekil alışı çocukların duyguları üzerinde büyük etki yaratmaktadır.

Çocuklar, yoğurma maddeleriyle birçok şekiller oluşturmaktadırlar. Yoğurma maddeleri çekingen ve utangaç çocukların kendisini ifade etmesi ve iç gerginliklerinin giderilmesi açısından ideal malzemeler arasında yer almaktadır. Öğretmenler çoğunlukla çocukların duygusal anlamda rahatlamaları için kum, su oyunu ya da oyun hamuru gibi yoğurma maddeleriyle oynamalarına olanak tanımaktadırlar. Çocuklar yoğurma maddelerini sıkarak, yuvarlayarak, yumruklayarak, keserek ya da karıştırarak duygularını ifade edebilmekte, fazla enerjilerini güvenli ve sağlıklı bir biçimde dışa vurabilmektedirler. Ayrıca yoğurma maddeleri, çocukların kızgınlık ve düşmanlık duygularını kendilerine ya da başkalarına zarar vermeden dışa vurmalarına yardım etmektedir. Bir şeyler yaptığını görmek endişeli çocuğu rahatlatmakta ve çocuk başarısının zevkini tatmaktadır. Yaptıkları ile yetişkinin ilgisini çekmekte ve bu şekilde çevresiyle iletişim kurmak için fırsatlar yaratmaktadır. Çocuklar yoğurma maddeleriyle oyun oynarken, diğer çocuklarla iletişime girmekte ve etkinlikleri sırasında heyecanlarını çevreleriyle paylaşmaktadırlar. Örneğin “bak ben bir domates yaptım” gibi cümlelerle arkadaşına yaptığı eseri tanımlamaya çalışmaktadırlar. “Benim hamuruma bak” “bir elma

parçasına benziyor” ya da “benim yanıma oturabilirsin, “benim hamurum senin hamurunun uzunluğuna ulaşana kadar yoğuracağım” gibi. Bu sırada kurulan iletişim, arkadaşıyla yoğurma maddesinin paylaşımını da desteklemektedir. Aynı masada birlikte çalıştığı arkadaşına istediği kadar hamur verebilmektedir. Böylece çalışmalar sırasında paylaşmayı, grup ile birlikte çalışmayı, sırasını beklemeyi, “teşekkür ederim”, “lütfen” gibi sosyal iletişim sözcüklerini kullanmayı, kültürüne ait değerleri kavramaktadır (Hildebrand, 1981; 164; Turla, 1995: 7; Hutinger vd., 1997: 58; Razon, 1997: 219; Özdoğan, 2000: 161; Ucci, 2000:5; Dilmaç, 2002: 48; Swartz, 2005; 104).

Oyun hamuru ile yapılan etkinlikler sırasında öğretmenin rehberliği ile çocukların kişiler arası problem çözme becerileri ve başkalarının bakış açılarını anlamaya yönelmeleri sağlanabilmektedir. Bu tarz etkileşimler çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine açıkça yarar sağlamakta ve çocukların gelecekteki yaşamlarına hazırlanmasına yardım etmektedir (Swartz, 2005; 104).

Küçük kaslarını kontrol etmekte güçlük yaşayan çocuklar, kendi öz bakım becerilerini yapmakta zorlanmakta ve bu durum başkalarına bağımlı olmalarına neden olmaktadır. Küçük kas gelişiminin desteklenmesi çocukların günlük yaşamlarında bağımsız olmalarını sağlamaktadır. Yoğurma maddeleri çocukların günlük öz bakım becerilerini yapmaları için küçük kaslarının koordinasyonu, kontrolü ve kuvvetlenmesini desteklenmektedir (Turla, 1995:6; Topal, 1996; 51-55; Rule ve Stewart, 2002: 9; Venn ve Jahn, 2004: 174).

1.4. Yoğurma Maddeleriyle Yapılan Etkinliklerin Planlanması

Yoğurma maddelerinin kullanıldığı etkinlikler, çocukların bakmasına, anlamasına ve birbirleriyle konuşmasına imkân verecek nitelikte hazırlanmalıdır (Ulutaş ve Ersoy, 2004: 3).

Etkinlik en az bir gün önce tüm ayrıntılarıyla planlanmalı ve gerekli araç-gereçler temin edilmelidir. Ayrıca öğretmen etkinliğini planlarken, birçok kaynağı

(kitap, dergi, kaynak kişiler vs.) kullanmanın kendisine fayda sağlayacağını bilmelidir (Turla, 1995: 35).

Yoğurma maddeleri yalnızca sanat etkinliklerinde kullanılmamalı, fen doğa, matematik etkinliklerinde ve Türkçe dil etkinliklerinde de kullanılmalıdır. Yoğurma maddeleriyle yapılan üç boyutlu çalışmalar, çocukların hikâyeler yaratmalarını ve kukla ya da maskelerle dramatik oyunlar oluşturmalarını, ölçümler yapabilmelerini sağlayabilmektedir.

Çocukların yoğurma maddeleri ile yaptıkları karakterleri hikâye anlatmada kullanmaları için fırsatlar yaratmak gerekmektedir. Bir kitap içindeki karakterlerin kil ya da oyun hamurundan yapılarak hikâyenin anlatılması sağlanabilmektedir. Çocuklar, yoğurma maddelerini kullanırken, fikirlerini ve sembolik yollarla düşündükleri çeşitli konuları tartışıp, meraklarını ve önceliklerini ortaya koyarak çeşitli oyun senaryoları geliştirebilmektedirler. Küçük yaştaki çocuklar yoğurma maddelerinden kek ve ya çeşitli yiyecekler yapıp onlarla basit dramatik oyunlar sergilemektedirler. Örneğin yaptığı keki yer gibi bir oyun geliştirebilmekte, ya da yaptığını, arkadaşlarına ve öğretmenine ikram edebilmektedir (Swartz, 2005: 105; Young ve Smith, 2005: 47).

Okul öncesi eğitimde yer alan keşif oyunları çocukların, oyun hamuru, kil, plastirin, ıslak ve kuru kum gibi malzemelere dokunmaktan hoşlandıklarını göstermektedir (Johnston, 2004: 22).

Okul öncesi eğitimde çocuklar için hazırlanan planın kullanılabilirliğini artırmak için çocuklara uygun ortamın sunulması gerekmektedir. Uygun ortam düzenlenirken, alan, materyaller, zaman ve sınıf atmosferi göz önüne alınmalıdır.

1.5. Öğretmenlerin Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yaparken Dikkat Etmesi

Gereken Noktalar

Yoğurma maddeleri ile çalışmalar sırasında öğretmen:

- Öğretmen yoğurma maddelerini hazırlarken, sunarken ve ürünleri değerlendirirken, çocukların ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmalıdır.
- Çocuklara yoğurma maddeleriyle çalışmaya başlamadan önce materyal ve araçların güvenli kullanılmasına ilişkin talimatlar verilmelidir. Öğretmenler güvenlik konusunda çocuklara model olmak zorundadır. Araçların kullanım biçimleri ayrıntılarıyla gösterilmelidir. Çocukların malzemeleri kendilerine ya da arkadaşlarına zarar vermeden kullanmalarını sağlamak için resimler hazırlanıp, etkinliğin yapıldığı bölüme yerleştirilmelidir.
- Öğretmenin, çocuk için hazırladığı ortam onu cesaretlendirmeli, risk almalarına, keşifte bulunmalarına olanak tanınmalıdır. Hazırlanan ortam çocukların sırayla kendi başlarına sanatsal etkinliklere katılmalarına izin vermelidir. Ayrıca yaratıcı bir sınıf ortamı çocukların hata yapmalarına olanak tanınmalı ve risk almalarını sağlayacak imkânlar vermelidir.
- Çocuklar etkinliklerini bitirmeden ayrıldıkları zaman ertesi gün kaldığı yerden devam edecekleri bir mekâna gereksinim duymaktadırlar. Uyumlu renklerle donatılmış, doğal bir aydınlatma sistemine sahip, çocuklara uygun alanın, kendilerinin ve diğerlerinin çalışma örneklerinin (yalnızca sınıf arkadaşlarının değil öğretmen ve seçkin yetişkin sanatçıların çalışma örneklerinin) ve seçilmiş materyallerin yer aldığı bir mekânın çocukların çalışmalarını geliştirmektedir.
- Çocuk üstünü, masayı ya da yerleri kirletme kaygısı taşımamalıdır. Yoğurma maddeleri ile çalışılacak masaya düz renk muşamba ya da naylon örtülmelidir. Çocukların çalışmalar sırasında kıyafetlerini koruyacak önlükler giymeleri ve rahat çalışmaları için olanak sağlanmalıdır.
- Öğretmen, çocukların yoğurma maddelerini sınıf ortamında hazırlamalarına olanak tanınmalıdır.
- Çocuklara yoğurma maddelerini istedikleri kadar almaları için fırsat tanınmalıdır. Malzemeler ele yapışmayacak kıvamda olmalıdır.

- Çocuklar yoğurma maddeleri ile çalışmalar yaparken, onların ilgilerini çeken ve onları yaratıcılığa yönlendiren, oklava ya da merdane, çeşitli kutu kapakları, plastik pasta kalıpları, makaralar, yassı tahta parçaları ve çubuklar gibi artık malzemeler sunulmalıdır.

- Öğretmenler, satın alınması, bulunması ya da yeniden işlenip kullanılabilir hale gelmesi çok güç olan materyallere hiç para ödemediği toplamaya olanak sağlayacak bir sistem organize etmelidirler. Ayrıca, çocukların doğal ortamdaki getirdikleri taş, çiçek, böcek gibi malzemeleri de yerleştirebilecekleri uygun alan belirlenmelidir. Okul öncesi eğitimde materyal seçimi önemlidir. Günlük planda belirlenen hedeflere ulaşmak için birbirinden farklı materyallerin kullanılması, çocukların öğrenme yaşantılarını zenginleştirmektedir. Materyaller, çocukların öğrenme merkezlerinde seçim yapmalarına olanak verecek nitelikte olmalıdır

- Yoğurma maddeleri çocukların kendilerini rahat hissettikleri ortamlarda verilmeli ve çalışmaları sırasında süre kısıtlaması yapılmamalıdır. Çocukların yoğurma maddeleri ile çalışmalar yapabilmeleri ve keşiflerde bulunmaları için onlara yeterince zaman verilmelidir. Çocuklar acele etmedikleri zamanlarda keşifte bulunmakta ve en iyi çalışmalarını ortaya koymaktadırlar. Çocuklar daima verimli etkinliklerle uğraşırken ve yaratıcılıkları için içine katılmışken farklı bir öğrenme merkezine ya da etkinliğe başlamak istememektedirler.

- Öğretmen çocuklara ipuçları sunan yaratıcı bir çevre ve çocukların çevrelerini inceleyebilecekleri ortamlar oluşturmalıdır. Çocukların çalışmaları, yoğun şekilde kendi iç dünyalarını ya da dış dünyalarını yansıtmaktadır. Öğretmenler bu deneyimler için fırsatları önceden hazırlamalıdır. Öğretmenin detaylı hazırlıkları sayesinde çocukların zihinlerinde farklı şeyler canlanmaya başlayabilir.

- Çocuklar yaptıkları ürün hakkında konuşturulmalı, bazen de küçük hikâyeler anlatmaya yönlendirilmelidir.

- Mükemmel yapılmış bir modeli sunmak yerine; çocuklara malzeme seçiminde yol göstermeli, desteklemeli ve gerektiğinde fiziksel destek verilmelidir.

- Çocuğu çalışmalarında özgür bırakmalı ve bazen de çocukla birlikte yoğurma maddesi ile çalışmalıdır.
- Çocukların yaptığı şekiller, kurumaya bırakılmalıdır. Kurduktan sonra, eğer kullanılan malzeme renksiz ise boya işlemleri yaptırılmalıdır.
- Çocukların meydana getirdikleri sanat ürünleri öğretmen tarafından bir çizelge ile değerlendirilmelidir. Etkinlik seçimi, materyal kullanımı, ayrılan süre, orijinallik, yardımlaşma, başladığı işi bitirme, gibi birçok yön değerlendirilmelidir.
- Ürünler sergilenmeli ve sık aralıklarla çevredeki diğer insanların, anne- babaların görmeleri ve incelemeleri sağlanmalıdır. Sergilerde tüm çocukların ürünlerine eşit oranda yer verilmeli, tarih sırasına göre yerleştirilmeli ve gelişimsel ilerlemenin görülmesi sağlanmalıdır.
- Öğretmen çalışmalarda aile katılımını desteklemeli ve ailenin etkinliklere katılımını sağlamalıdır. Ayrıca öğretmenler, çocukların gelişimini destekleyecek farklı ortamlar hazırlama ve çeşitli araç gereçler sunma konularında anne-babalara da bilgiler vermelidir (Hilbrand, 1981: 161; Coubrey, 1991: 24; Turla, 1995: 12; Schiller, 1995: 25; Edwards ve Springate, 1995: 48; Oğuzkan vd., 1997: 23; Szyba, 1999: 19; Abacı, 2000: 31; Hume, 2000: 48; Dinçer vd. 2003: 52; Black, 2003, 70; Bae, 2004: 247; Venn ve Jahn, 2004: 158–159).

1.6. Araştırmanın Amacı

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların, düşünce ve duygularını ifade edebilmesi, estetik duygusu ve yaratıcılıklarını geliştirebilmesi, çizgiyi, biçimi, rengi ve dokunuşu öğrenebilmesi, sanatsal ürünler hakkında görüşler ortaya koyabilmesi amacıyla günlük programda farklı etkinliklere yer verilmektedir. El becerilerine dayalı çeşitli etkinliklerin kullanılması çocuklar için yaratıcı ortam sağlanması bakımından oldukça ilgi çekici ve zevklidir. Sanatsal etkinliklerin içinde kuşkusuz en verimli ve etkili olan çalışmalardan birisi de yoğurma maddeleri ile yapılan çalışmalardır. Yoğurma maddeleri, çocukların dokunma duyularını geliştiren ve onlara kinestetik deneyimler sağlayan, yaratıcılıklarını geliştiren aynı zamanda da dil, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen malzemelerdir. Bu nedenle yoğurma maddeleri yalnızca sanatsal etkinliklerde kullanılmamakta, diğer tüm etkinliklerin kapsamında da kullanılabilir maddeler arasında yer almaktadır.

Okul öncesi öğretmeni, hazırladığı farklı etkinliklerde her şeyden önce grubundaki çocukların yaşlarını, gelişim özelliklerini, ilgi ve gereksinimlerini çok iyi bilmek zorundadır. Öğretmenin belirlediği amaçlara ulaşabilmesi için, eğitim programlarında çocukların kendi yaratıcılıklarını kullanmalarına fırsat tanıyan farklı etkinlik ve malzemelere yer vermesi gerekmektedir. Etkinliklerin ve malzemelerin çeşitliliği çocuklarda merak, soru sorma, gözlem yapma, keşiflerde bulunma gibi özellikleri desteklerken, öğretmenin de çocukları tanımaya yardımcı olmaktadır. Yoğurma maddeleri eğitim açısından farklılıklar yaratan oldukça zengin malzemeler arasında yer almaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin eğitim aracı olarak yoğurma maddelerini kullanmaları kaçınılmaz olmaktadır. Ancak, okulöncesi eğitimde yoğurma maddelerinin öğretmenler tarafından eğitim aracı olarak yeterince kullanılmadığı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin, yoğurma maddelerini kullanım durumlarına ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla planlanmıştır.

1.7. Araştırmanın Önemi

Yoğurma maddelerinin okul öncesi eğitim programında kullanılması çocukların üç boyutlu malzemelerle somut deneyimler kazanmalarına olanak tanımaktadır. Okul öncesi eğitimde farklı malzemelerin ve etkinliklerin kullanılması hem öğretmen açısından hem de çocuğun gelişimi açısından önemlidir. Yoğurma maddelerinin eğitim ortamlarında çocuklara doğru bir şekilde sunulabilmesi için öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekmektedir. Bu amaçla da öğretmenlerin bu konuya ilişkin bilgi düzeylerinin ve karşılaştıkları sorunların bilinmesi gerekmektedir. Okul öncesi eğitimle ilgili çalışmalar arasında öğretmenin bakış açısının ortaya konulduğu ve sınıf içinde kullandığı yoğurma maddeleri ile ilgili görüşlerinin saptanmasına yönelik araştırmalar yeterince bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmanın bu alana önemli katkılar getireceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin yoğurma maddeleriyle ilgili görüşlerinin tüm boyutları ile araştırılması, yoğurma maddelerinin kullanımına önemli katkılar sağlayacaktır.

1.8. Sınırlılıklar

- Araştırma, Malatya il merkezinde, 2005-2006 eğitim- öğretim yılında görev yapan 127 okul öncesi öğretmeni ile sınırlıdır.
- Araştırmadaki sonuçlar araştırmacı tarafından hazırlanan anketin ölçtüğü sorularla sınırlıdır.

1. 9. Alt Problemler

1. Öğretmenin yaşının yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerine etkisi var mıdır?
2. Öğretmenin yaşının yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerine etkisi var mıdır?
3. Öğretmenin eğitim süresinin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerine etkisi var mıdır?

4. Öğretmenin eğitim süresinin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerine etkisi var mıdır?
5. Öğretmenin meslekteki çalışma süresinin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerine etkisi var mıdır?
6. Öğretmenin meslekteki çalışma süresinin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerine etkisi var mıdır?
7. Öğretmenin sınıfındaki öğrenci sayısının yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerine etkisi var mıdır?
8. Öğretmenin sınıfındaki öğrenci sayısının yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerine etkisi var mıdır?
9. Öğretmenin sınıfının fiziki şartlarının (ebat, kullanım alanı ve özellikleri) yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerine etkisi var mıdır?
10. Öğretmenin sınıfının fiziki şartlarının (ebat, kullanım alanı ve özellikleri) yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerine etkisi var mıdır?
11. Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgi düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?

1.10. Sayıtlar

- Araştırmada kullanılan ölçme aracı geçerli ve güvenilirlerdir.
- Araştırmada kullanılan bilgi formu ve geliştirilen anketin okul öncesi öğretmenleri tarafından içtenlikle cevaplandırıldığı kabul edilmiştir.

1.11. Terimlerin ve kısaltmaların tanımı

Yoğurma maddeleri: Elle yapılandırılabilen, kil, tuz seramiği, plastirin, macun, talaş tozu ve kum gibi materyallerin ortak adına yoğurma maddeleri denir.

2. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, ülkemizde ve yurt dışında yoğurma maddeleri ile ilgili geçmişten günümüze yapılan araştırmalar yer almaktadır.

Lewis (1989) yaptığı araştırmada, Colombia ve Ohio’da eğitim açısından dezavantajlı çocukların bilişsel, duyuşsal ve dil gelişimlerine rehberlik etmek amacıyla kilin kullanılması ve kil ile gelişimlerinin desteklenmesinin etkililiğini incelemiştir. Araştırma için 53 anaokulu sınıftan toplam 326 çocuk rast gele seçilmiş ve teşvik, gözlem- tartışma ve kilin kullanım teknikleri dikkate alınarak kil ile çalışmaların çocukların üzerindeki etkileri test edilmiştir. 16 hafta ve haftada iki kez 30 dakika çocuklara çalışmaları için kil verilmiştir. Çocuklara yaptırılan bu çalışmalarda, çocuklar sözel olarak yaptıklarını ve duygularını anlatmışlardır. Uygulanan gözlem ve tartışma yöntemi ile çocukların konu üzerinde düşünmeleri, kendilerini güçlü hissetmeleri, şekillendirmeyi nasıl yapacağını sorgulamaları sağlanmıştır. Teknik olarak ise psiko-motor gelişimleri desteklenmiştir. Yapılan istatistiklere göre kil çalışmalarının, çocukta anlama becerisini geliştirdiği ve tüm gelişim alanlarını desteklediği, kil çalışması yaptırılmayan kontrol grubu ile kıyaslanarak, ortaya konulmuştur.

Golomb’un (1992) yaptığı araştırma, çocukların tek boyutlu ve iki boyutlu çizim aşamasından, kil ile yapılan üç boyutlu nesnelere algılama ve betimleme özelliklerini ortaya koymak amaçlamıştır. Bu çalışmada çocukların sanatsal ve anlatımsal düşüncelerini (kapasiteleri, yetenekleri) ortaya koymuştur. Kil kullanılarak çocukların ilkel üç boyutlu biçimlendirmelerinin başlangıcı saptanmaya çalışılmış ve çalışmada 8 farklı modelleme ele alınmıştır. 8 farklı modelleme görevi, 4-13 yaşları arasındaki 109 çocuğa ve 18 kolej öğrencisine verilmiştir. Çocukların çalışmaları, sözleri kaydedilmiş ve kil ile yaptıkları heykeller puanlandırılmıştır. Elde edilen bulgular yaşça küçük çocukların kil ile iki boyutlu çalışmalar yaptıktan sonra üç boyutlu çalışmalara geçtiklerini göstermiştir. Küçük çocuklar öncelikle 3 boyutlu

cisimlerle çalışmayı tercih etmiş fakat kil işlemenin zorluğundan dolayı iki boyutlu çalışmalarla ilgilenmişlerdir. Dört yaşındaki çocukların üç boyutlu çalışmaları kaba şekillerden oluşmuş ve ayakta durabilen çalışma örnekleri de yapmaya çalıştıkları belirtilmiştir. Bu çalışma, okul öncesi çocuklarının istenilenleri yapmadaki isteklilikleri ve çözüm yollarındaki çeşitlilikleri bakımından diğer yaş gruplarından daha ileride olduklarını göstermiştir.

Turla'nın (1995) yaptığı çalışmada, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinde Lisans Tamamlama Programına katılan, 288 okul öncesi eğitim kurumu öğretmeni ile anket formuna bağlı kalınarak, karşılıklı görüşme yapılmıştır. Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sanat etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirmedeki becerilerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin tamamının etkinliklerde artık malzeme kullandıkları ve yoğurma maddelerinden tuz seramiğini tercih ettikleri saptanmıştır.

Terwiel'in (1999) yaptığı çalışmada, okulöncesi eğitimdeki sanat eğitimi çalışmalarında kil'in yerinin ne olması gerektiği saptanmıştır. Söz konusu çalışma için Ankara'da 8 farklı eğitim kurumunda seramik çalışmaları için program hazırlanıp, uygulamalar gerçekleştirilmiştir. 4 yıl süresince çocuklarla birlikte uygulamalı seramik çalışmaları yapılmıştır. Sonuç olarak, sanat eğitimi içinde kil ile yapılan çalışmaların, çocukların gelişimi ve yaratıcılıkları açısından önemli olduğu belirtilmiştir.

Anderson ve Yates (1999) yaptıkları çalışmalarında, bilişsel öğrenme ve sosyal biçimlendirme prensipleri kullanılarak çocukların sanatsal kil yapıtlarında düşünme becerilerini ortaya koymaları amaçlamıştır. İki sınıftan 56 çocuk (ortalama 6-8 yaş) çalışmaya katılmıştır. Okulun prensiplerine göre sınıflar arasında herhangi bir seviye farkı bulunmadığı ve bundan dolayı da iki grubun eşit düzeyde kabul edildiği belirtilmiştir. Kontrol sınıfına giren öğretmen, çocuklara program kapsamında sanat çalışmaları yaptırmış, gerektiğinde programda yer alan kil çalışmalarını da yaptırmış ancak özellikle kil üzerinde özel bir çalışma

yürütmemiştir. Deney grubu sınıfına giren öğretmen ise yaratıcılık amaçlı bilişsel sosyal öğrenme teorisi prensiplerine uygun 6 hafta boyunca haftada 90 dakika olmak üzere kil çalışmaları yaptırmıştır. Bu dersler kapsamında öğretmen kil çalışmalarında kullanılan ve yüksek oranda sözel yönergeler içeren teknikleri, Good ve Brophy (1994) 'nin önerdiği şekilde uygulamıştır.

Dört temel olguya vurgu yapılmıştır;

- a. Bir kişi eğer dikkatlice izler ve motive olursa bu yeni becerileri elde edebilir mi?
- b. Bu yeni beceriler ivedilikle denenmeli midir?
- c. Bu beceriler tekrar gerektirir mi?
- d. Bu beceriler bir kere kavrandıktan sonra daha yaratıcı sanat çalışmalarında kullanılabilir mi?

Bu aşamalar, her iki gruba sunumlar ve ödevler verilerek yürütülmüştür.

Deney grubundaki her çocuktan kendi seçtiği bir kil modelini 90 dakika içinde yapması ve yaptıkları biçimleri sıralarının üzerine bırakmaları istenmiştir. Dönem sonunda yapılan teste ek olarak çalışma bittikten sonra yaptığı çalışmada çocuklara neyin kendilerini tatmin ettiği sorulmuştur. Ayrıca “bazı çocuklar kille oynamayı sever bazıları da sevmez, sen çalışman hakkında ne düşünüyorsun” şeklinde bir soru yöneltilmiş

1. Bence bu berbat
2. Bence bu pek de iyi değil
3. Sanırım çok umurumda değil
4. Sanırım beğendim
5. Sanırım onu çok sevdim
6. Bu yaptıklarımın en iyisi

Şeklinde çocukların cevapları 1'den 6'ya kadar değerlendirilmiş ve kil modellerinin fotoğrafları çekilerek, deneyimli bir jüriden puanlamaları istenmiştir. Sonuç olarak, ön testte kontrol grubunun, deney grubundan önemli düzeyde daha yüksek yaratıcılık ve çizim becerisi gösterdiği belirtilmiştir. Son testte bilişsel sosyal öğrenmeye yönelik çalışma yapılan deney grubu, kontrol grubuna oranla estetik açı, dekoratif yetenek, tekniksel yetenek ve üç boyutlu yapı açısından değerlendirilmiş ve yaratıcılığın yüksek değerler gösterdiği saptanmıştır. Son testte çocukların kendi

çalışmalarında tatmin olup olmadıkları yönündeki sorulara verdikleri cevapların sonunda ise kontrol grubu ile deney grubu arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Girolametto, Hoaken, Elaine, Lieshout, (2000) yaptıkları araştırmada, çocuklara bakım veren 8 kaynaştırma merkezinde çalışan kişilerle kaynaştırma merkezine devam eden gelişimsel ve dil gelişimi açısından yetersiz 32- 53 aylık 40 çocuğun dil bilgisi düzeyini incelemişlerdir. İki grup oluşturulmuştur. Birinci gruba kitap okuma etkinlikleri, diğer gruba oyun hamuru etkinlikleri yaptırılmıştır. Araştırmada, yetişkin ve çocuk etkileşimi sırasında ortaya çıkan dil bilgisi yapıları ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Gelişimsel ve dil geriliği olan çocukların konuşmalarında tonlarını ayarlamadıkları ve tane tane konuştuklarına değinilerek, bu çocukların yaşlılarıyla ve yetişkinlerle etkileşime girmekte zorlandıkları belirtilmiştir. Oyun hamuru etkinlikleri, kitap okuma etkinliklerinden daha fazla etkileşim ortamı sağlamıştır. Buna neden olarak ise oyun hamuru etkinlikleri sırasında yönergelerin çok az olması ve çocukların yetişkin ve akranlarıyla daha fazla etkileşime girme olanağı yaratmaları gösterilmiştir. Kitap okuma etkinliğinde, çocukların bireysel olarak etkinliklere katılıp, yönergeler doğrultusunda çalışma yapmasının, yetişkin ve çocuk etkileşimini artırmadığı ortaya konulmuştur. Çocukların oyun hamuru etkinliklerinde akranlarıyla daha çok etkileşim kurdukları saptanmıştır.

Howart-Jones, Taylor ve Sutton'ın (2002) yaptıkları araştırmada, rasgele seçilen 6-7 yaş arasındaki 52 çocuğa etkinlikler yaptırılmıştır. Çocuklar iki gruba ayrılarak, bir gruba mavi renkte hazırlanmış tuz seramiğiyle 25 dakika yapılandırılmamış oyun etkinliği, diğer gruba ise el yazısı etkinliğini içeren iki farklı uygulama yaptırılmış, daha sonra tüm çocuklar bir araya getirilerek değişik renklerdeki kağıtlardan yararlanıp, kolaj çalışması yapmaları istenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgularla çocukların yaratıcılıklarının gelişip, gelişmediği saptanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, çocuklara uygulanan ilk etkinliklerin, daha sonra yaptırılan kolaj çalışmasında seçtikleri kağıt sayısını, farklı renkleri ve yaratıcılıklarını etkilediği ortaya konulmuştur. Tuz seramiği ile özgür oyunun, renk seçimi, kullanılan kâğıt sayısı ve yaratıcılığı artırdığı belirtilmiştir. Bu durumun tuz

seramiği ile oyun oynayan çocukların bilişsel açıdan daha çok rahatlatmalarından ve buna bağlı olarak yaratıcılıklarının artmış olabileceğinden kaynaklanabileceği belirtilmiştir. Ayrıca oyun etkinliğinin yazma etkinliğine göre çocukları daha fazla uyardığı saptanmıştır.

Canduran'ın (2002) yaptığı çalışmada, Ankaradaki okulöncesi eğitim kurumlarında yapılan seramik çalışmaları hakkında bilgi toplanmıştır. Bunun için seramik eğitimi veren okul öncesi eğitim kurumları belirlenmiştir. Bu kurumlarda görev yapan toplam 58 öğretmen araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmada öğretmenlere anket uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, okul öncesi eğitimde seramik çalışmalarında teknik donanım eksiklikleri, mekân sorunu, araç gereç yetersizliği gibi sorunlar saptanmıştır.

Kim'in (2003) yaptığı araştırmada, çocukların şekil yaparken, ilgileri, gereksinimleri ve şekil verme yetenekleri tanımlanmaya çalışılarak, oyun hamuru ya da kil gibi yoğurma maddelerine karşı ilgileri, şekil verme etkinliklerine istekli katılmaları gibi özelliklerin araştırılması amaçlanmıştır. 2-6 yaş arası çocuklara eğitim veren bir okulda, 2-3 yaş sınıfına devam eden 9 erkek, 7 kız toplam 16 çocukla çalışılmıştır. Günlük programlar göz önüne alınarak 45 dakika sanat etkinlikleri ve haftada bir kez 25- 30 dakika oyun hamuruyla şekil verme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. 2 ve 3 yaşındaki çocukların çizim ve resim aşamalarıyla, biçim yapma aşamaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar göz önüne alınmıştır. Çocukların kil ve hamura daha çok ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda şekil verdikleri saptanmıştır. Araştırma, özellikle çocukların anlamlı şekiller yapma sürecindeki yetenekleri, ilgileri ve isteklerinin gelişmesinde sanat öğretmenlerinin ve okul öncesi eğitim öğretmenlerinin desteği üzerinde odaklanmıştır. Bu etkinliklerin, çocukların sanat yapıtlarında sembolik etkinlikler için bir hazırlık aşaması olduğu belirtilmiş ve erken yaşlarda yoğurma maddeleri ve araçlarının keşfedilmesi gerektiği bulgularına ulaşılmıştır.

Arnas, Erden, Aslan, Cömertpay (2003), yaptıkları çalışmada Adana ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokullarından 41 öğretmen ve özel kreş-gündüz

bakımevlerinden 29 öğretmen olmak üzere toplam 70 öğretmenle çalışılmışlardır. Araştırma anaokulu öğretmenlerin günlük programda yer verdikleri etkinlikler ve bu etkinliklerde kullandıkları yöntemlerin saptanması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler, haftada bir gün olmak üzere üç hafta boyunca gözlem tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin en çok kullandıkları yoğurma maddelerinin tuz seramiği ve plastirin olduğu, kil, kâğıt hamuru, macun ve talaş hamurunun sanat etkinliklerinde hiç kullanılmadığı veya çok az kullanıldığı saptanmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelindedir. Tarama modeli geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2005: 77).

3.2. Örneklem Seçimi

Malatya il merkezi içerisinde bulunan, resmi anaokulu ve anasınıflarında 2005–2006 eğitim-öğretim döneminde çalışan öğretmenlerin tamamı bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örneklem toplam 127 öğretmen dahil edilmiştir. Emeklilik, doğum izni ve tayin nedenleriyle bu dönemde görev başında olmayan 13 öğretmene ise ulaşılamamıştır.

3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Bu çalışmada veriler, hazırlanan anket aracılığı ile toplanmıştır. Anketin hazırlanması için ilk olarak konu ile ilgili kaynaklar, taranmıştır. Kaynaklardaki bilgilerden yararlanılarak anket formu geliştirilmiştir. Geliştirilen anket formu, Okul Öncesi Dönemde Sanat eğitimi konusunda çalışmaları ve mesleki deneyimleri bulunan uzmanların görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda, ankette düzenlemeler yapıp, ankete en son şekli verilmiştir.

Geliştirilen anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlere ilişkin kişisel bilgileri içeren sorular bulunurken, ikinci bölümde öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerini değerlendiren sorular, üçüncü bölümde ise öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin kişisel görüşlerini değerlendiren sorular yer almaktadır. İkinci ve üçüncü bölümdeki

sorular “ Hiç Katılmıyorum”, “Az Katılıyorum”, “Orta Derecede Katılıyorum”, “Çok Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” likert tipinde hazırlanmış ve öğretmenlerden kendilerine en uygun olan şıkkı işaretlemeleri istenmiştir.

İkinci ve üçüncü bölümde yer alan soruların öğretmenler tarafından aynı yaklaşımla algılanıp, algılanmadığı, ölçme yeteneklerinin birbirlerine yakın ve normal dağılım oluşturup, oluşturmadığı durumu Hotelling T² test ile sınanmıştır.

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerini değerlendiren 2. bölümde yer alan 34 sorunun güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0.6890$ (Düz $\alpha = 0.7209$) olarak bulunmuştur.

Araçta yer alan soruların genel ortalaması 2.7580, ortalamaların değişim aralığı $2.6378 = 3.3780 - 0.7402$ 'dir. Soru ortalamalarının, Hotelling test T² sonucunda farklı olmadığı görülmüştür (Hotelling test T² =2817.5928, p=0.9448). Madde-Toplam korelasyonlarının -0.0464 ile 0.4033 arasında değişim gösterdiği görülmüştür. Madde toplam korelasyon katsayılarının negatif olması ve 0.25 değerinden küçük olması nedeniyle soruların toplanabilirlik özelliği bozulmaktadır. Bu kurala uymayan soruların ölçekten çıkarılması önerilmektedir. Bir sorunun ölçekten çıkarılması için; Alfa katsayısının ve ortalamanın değişimine bakmak gerekmektedir (Özdamar, 2002; 673).

Bu kurallara göre alfa katsayısını düşüren ve homojeniteyi bozan 2, 5, 6, 9, 10, 14, 19, 31, 33 ve 34. sorular veri toplama aracından çıkarılmıştır (Tablo 1).

Tüm sorular için soru silinirse hesaplanan ortalamalarda büyük değişimler olmadığı görülmüştür.

Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre 34 soruluk araç toplanabilir özelliktedir. (Noadditivity, F=9.5997, p=0.7536). Ölçümler arası değişkenine bakıldığında önemli bir farklılık görülmemektedir (F=87.1023, p=0.7348).

Sonuç olarak aracın güvenilirliğini azaltan 10 madde çıkarılarak, 24 sorudan oluşan veri toplama aracı tekrar analiz edilmiştir. Aracın güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0.7611$ (Düz $\alpha = 0.7776$) bulunmuştur. Alfa katsayısını değerlendirme kriterlerine göre, $0.00 \leq \alpha \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değil, $0.40 \leq \alpha \leq 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirlikte, $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir, $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Özdamar, 2002; 673). Veri toplama aracının Alfa katsayısı $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ arasında yer almaktadır. Bu nedenle araç oldukça güvenilirlerdir.

Araçta yer alan soruların genel ortalaması 2.9678'dir. Ortalamaların değişim aralığı $2.5827 = 3.8425 - 1.2598$ olarak bulunmuştur. Soru ortalamalarının testi sonucunda ortalamaların farklı olmadığı görülmüştür (Hotelling test $T^2 = 1014.3215$, $p = 0.7802$). Bu sonuca göre soruların ortalamaları birbirine yakındır ve aynı derecede ölçme derecesine sahiptirler.

Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre 24 soruluk veri toplama aracı toplanabilir özelliktedir. (Noadditivity, $F = 64.9200$ $p = 0.7644$). Ölçümler arası değişkenine bakıldığında önemli bir farklılık görülmemektedir ($F = 66.4447$, $p = 0.7523$).

Tablo 1. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini Değerlendiren Soruların Madde-Toplam Korelasyonları ve Alfa Katsayısı Analiz Sonuçları

Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini Değerlendiren Sorular	Ortalama	Varyans	Madde toplam korelasyonu	Çoklu korelasyon	Alfa Katsayısı
1. Yoğurma maddeleri ile yapılacak etkinlikler planlanmalı	90.7165	123.1412	.4033	.4983	.6682
2. Yoğurma maddeleri her yaşa uygun olduğu için çocukların gelişim özellikleri dikkate alınmadan da plan yapılmalı	92.3780	134.4592	-.0464	.4953	.7042
3. Konuya bağlı kalınarak, yoğurma maddeleri ile çalışmalar planlanmalı	91.5197	122.2675	.3090	.4468	.6736
4. Yoğurma maddeleri ile yapılan etkinlikler en az bir gün önceden planlanmalı	91.0157	121.8410	.3737	.5018	.6686
5. Yoğurma maddelerini yalnızca sanat etkinliklerinde kullanmak için planlamalı	93.0315	132.3958	.0587	.3265	.6918
6. Yoğurma maddeleri öğretmen tarafından hazırlanmalı	91.7795	131.6653	.0547	.3732	.6942
7. Yoğurma maddeleri planlanırken, sınıftaki çocukların çalışmalara karşı istekli olmaları için ön hazırlık yapılmalı	90.3386	129.7972	.2409	.5055	.6813
8. Yoğurma maddeleri hazırlanırken ve sunulurken çocukların ilgi ve istekleri göz önünde bulundurulmalı.	90.0551	131.0049	.2769	.4625	.6818
9. Yoğurma maddelerini çocuklarla birlikte hazırlamak için sınıfta gerekli malzemeler bulundurulmalı	90.3071	131.3732	.1502	.3205	.6858
10. Ailelerden yoğurma maddelerini evde hazırlaması istenmeli	92.3543	129.3735	.1363	.4542	.6879
11. Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışmaları sırasında şekil vermede kullanabilecekleri oklava, merdane, kapaklar, pasta kalıpları vb. malzemeler önceden hazırlanmalı ve çalışılacak masaya yerleştirilmeli	90.2205	129.3002	.2636	.5290	.6801
12. Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışmaları için gerekli olan artık materyaller önceden hazırlanmalı ve çalışılacak ortama yerleştirilmeli	90.1260	130.3808	.2646	.4866	.6812
13. Yoğurma maddelerini hazırlamak için gerekli olan malzemeler (un, tuz, kil, pasta kalıpları, kapaklar vb.) ailelerden istenmeli	91.6220	129.3798	.1708	.3441	.6848
14. Yoğurma maddeleri ile çalışmalara başlamadan önce hazırlanan malzemenin ağza alınmaması gibi önemli kurallar çocuklara açıklanmalı	89.9055	134.5148	.0113	.4563	.6909
15. Çocuklar için üstlerini kirletme kaygısı yaşamamaları açısından çalışma önlükleri hazırlanmalı	90.5433	126.7422	.2549	.3553	.6789

16 Çalışmalara başlamadan önce hazırlanan yoğurma maddesi çocuklara tanıtılmalı	89.9291	131.9076	.2825	.3313	.6832
17 Çalışmalara başlamadan önce çocuklara yoğurma maddesi ile nasıl çalışmaları gerektiği açıklanmalı	90.4724	126.2353	.2784	.4565	.6772
18 Çocuklar malzeme seçiminde tamamen özgür olmalı çocuğa malzeme sunulmamalı	90.7480	129.6027	.1447	.3801	.6868
19. Çocuklar yoğurma maddesi ile istediği gibi özgürce çalışmalı, açıklama yapılmamalı	91.2047	133.6403	-.0190	.4991	.7013
20 Yoğurma maddeleri ile çalışmalara başlamadan önce çocuklara etkinlikleri sırasında kullanacakları araç gereçlerin amaca uygun olarak nasıl kullanılacağı gösterilmeli	90.8268	121.2713	.4012	.5241	.6664
21 Çalışmanın sonunda çocukların yoğurma maddeleriyle birlikte kullandıkları malzemeleri aldıkları yere bırakmaları söylenmeli	90.2913	125.3986	.3879	.5644	.6716
22 Sınıftaki halıların kirlenmesini engellemek için çalışma yapılan kısma muşamba serilmeli	90.3937	124.8755	.3692	.3958	.6716
23 Çocuklar yoğurma maddeleriyle çalışmalar yaparken süre kısıtlaması yapılmalı	92.1496	123.1282	.2840	.5081	.6760
24 Yoğurma maddelerini çocuklara verirken elma büyüklüğünde toplar yapılıp, masada önlerine bırakılmalı	91.3228	126.9823	.1515	.4829	.6888
25 Yoğurma maddeleriyle uygulamalar sırasında çocukların neler yapacakları söylenmeli	92.5118	121.0455	.3552	.6133	.6694
26 Yoğurma maddeleriyle çalışmalar sırasında artık malzemeler sunulup, çocukların istedikleri gibi çalışmalar yapmaları sağlanmalı	90.1102	131.0512	.2180	.6024	.6831
27 Sınıfta ünlü sanatçıların, heykelleri ve çalışmaları ile ilgili resimler gösterilmeli ve çalışmaları hakkında sorular sorulmalı	91.3858	121.0325	.3473	.5140	.6700
28 Çocukların yoğurma maddelerine ilgi duymaları için farklı yüzeylerde (plastik, tahta, mermer yüzeyler) çalışmalarına fırsat verilmeli	90.4173	126.8641	.3503	.5340	.6746
29 Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışmaları sırasında rahatlamalarını sağlamak için müzik dinlemeleri sağlanmalı	90.2047	130.0847	.3023	.5112	.6801
30 Yoğurma maddeleriyle uygulamalar yapılırken, çocukların sordukları sorulara yanıt verilmeli	90.0079	133.2936	.1266	.4665	.6872
31. Çocukların yaptıkları şekiller hakkında konuşmaları sağlanmalı	90.0945	133.0069	.0717	.4743	.6896
32 Çocukların yoğurma maddeleriyle daha iyi şekiller yapmalarını sağlamak için daha önce hazırlanan örnek modeller gösterilmeli	92.3622	124.8678	.2690	.5089	.6774
33. Çocukları, yoğurma maddeleri ile çalışmaları sırasında rahatsız etmemek için tamamen özgür bırakmalı ve hiç ilgilenilmemeli	92.3780	132.1576	.0398	.3622	.6952
34. Masaya hazırlanan yoğurma maddesinin tamamı bırakılmalı. Çocukların istediği kadar almaları sağlanmalı	91.7402	130.2256	.0762	.5762	.6945

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşlerini değerlendiren 3. bölümde yer alan 40 sorunun güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0.6768$ (Düz $\alpha = 0.6936$) olarak bulunmuştur.

Araçta yer alan soruların genel ortalaması 2.3581, ortalamaların değişim aralığı $3.4252 = 3.7717 - 0.3465$ 'dir. Soru ortalamalarının, Hotelling test T^2 sonucunda farklı olmadığı görülmüştür (Hotelling test $T^2 = 2398.0562$, $p = 0.3853$). Madde-Toplam korelasyonlarının -0.0732 ile 0.3577 arasında değişim görülmüştür. Madde-Toplam korelasyon katsayılarının negatif olması ve 0.25 değerinden küçük olması soruların toplanabilirlik özelliğini bozmaktadır. Bu kurala uymayan soruların ölçekten çıkarılması önerilmektedir. Bir sorunun ölçekten çıkarılması için; Alfa katsayısının ve ortalamanın değişimine bakmak gerekmektedir (Özdamar, 2002; 673).

Bu kurallara göre Alfa katsayısını düşüren ve homojeniteyi bozan 4, 5, 7, 8, 12, 15, 25, 34, ve 35. sorular veri toplama aracından çıkarılmıştır (Tablo 2).

Tüm sorular için soru silinirse hesaplanan ortalamalarda büyük değişimler olmadığı görülmüştür.

Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre 40 soruluk veri toplama aracı toplanabilir özelliktedir. (Noadditivity, $F = 5.8218$, $p = 0.5172$). Ölçümler arası değişkenine bakıldığında önemli bir farklılık görülmemektedir ($F = 134.9229$, $p = 0.4658$).

Sonuç olarak aracın güvenilirliğini azaltan 9 madde çıkarılarak 31 sorudan oluşan veri toplama aracı tekrar analiz edilmiştir. Aracın güvenilirlik katsayısı: $\alpha = 0.7093$ (Düz $\alpha = 0.7215$) bulunmuştur. Alfa katsayısını değerlendirme kriterlerine göre, $0.00 \leq \alpha \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değil, $0.40 \leq \alpha \leq 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirlikte, $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir, $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Özdamar, 2002; 673). Veri toplama aracının

Alfa katsayısı $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ arasında yer almaktadır. Bu nedenle araç oldukça güvenilirdir.

Araçta yer alan soruların genel ortalaması 2.3401'dir. Ortalamaların değişim aralığı $3.4252 = 3.7717 - 0.3465$ olarak bulunmuştur. Soru ortalamalarının testi sonucunda ortalamaların farklı olmadığı görülmüştür. (Hotelling test $T^2 = 2124.7962$, $p = 0.3927$). Bu sonuca göre soruların ortalamaları birbirine yakındır ve aynı derecede ölçme derecesine sahiptirler.

Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre 31 soruluk veri toplama aracı toplanabilir özelliktedir (Noadditivity, $F = 2.8890$ $p = 0.4863$). Ölçümler arası değişkenine bakıldığında önemli bir farklılık görülmemektedir ($F = 164.4455$, $p = 0.4328$).

Tablo 2. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini Değerlendiren Soruların Madde-Toplam Korelasyonları ve Alfa Katsayısı Analiz Sonuçları

Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşleri Değerlendiren Sorular	Ortalama	Varyans	Madde toplam korelasyonu	Çoklu korelasyon	Alfa Katsayısı
1. Çocuklarla birlikte yoğurma maddeleriyle çalışmalar yapmaktan hoşlanıyorum.	90.8189	137.5304	.2013	.5143	.6709
2. Yoğurma maddelerini kendim hazırlamaktan zevk alıyorum.	91.8740	135.8729	.1428	.4834	.6745
3. Yoğurma maddelerini sınıfta uygularken, kendimi rahat hissediyorum.	91.2283	134.9554	.2218	.5932	.6687
4. Yoğurma maddelerinin kullanımı ile ilgili bilgi düzeyimin yeterli olduğunu düşünüyorum.	91.4173	142.5467	-.0732	.3601	.6858
5. Yoğurma maddeleri sınıfımı kirlettiği için, uygulamaları sınıfımın dışında farklı bir yerde yapmayı istiyorum.	92.3307	135.4136	.1159	.4327	.6782
6. Çocukların yoğurma maddeleriyle yapılan çalışmalar sırasında grupla çalışmalar yapmalarını sağlıyorum.	91.4961	134.5853	.2591	.5550	.6665
7. Yoğurma maddeleri ile çalışan çocuklar üstlerini kirlettikleri için çok fazla kullanmak istemiyorum.	93.6535	138.8631	.0624	.4866	.6793
8. Yoğurma maddeleri ve yapılabilecek etkinliklerle ilgili kaynak kitap okumaktan hoşlanıyorum.	91.5276	140.6004	.0050	.4364	.6821
9. Çocukların yoğurma maddeleriyle bireysel çalışmalar yapmalarını sağlıyorum.	91.0394	138.1651	.1376	.4629	.6738
10. Yoğurma maddeleri ile yapılan çalışmalarda kullanılmak üzere artık materyaller toplamaktan zevk alıyorum.	91.3071	136.0875	.2244	.4809	.6691
11. Plastirin gibi hazır yoğurma maddelerini kullanmaktan hoşlanıyorum.	91.7323	133.7690	.2186	.4932	.6686
12. Yoğurma maddelerini sınıfta uygularken meydana gelen dağınıklığı önemsemiyorum.	91.9291	138.8600	.0437	.3200	.6818
13. Yoğurma maddelerinin hazırlanmasının zaman kaybı olduğunu düşünüyorum ve bu nedenle bu malzemeleri kullanmaktan hoşlanmıyorum.	93.7717	134.8443	.2439	.5705	.6674
14 Çocukların yoğurma maddeleriyle oynarken onu yemeye çalışmaları gibi nedenlerle onlara zarar vereceğini düşündüğüm için bu tür etkinlikleri kullanmaktan hoşlanmıyorum.	93.8346	135.7423	.2146	.4836	.6693
15. Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışırken, kendilerini ifade etmeleri ve	90.6693	140.7469	.0298	.4020	.6785

yaratıcılıklarını sergilemeleri için destek veriyorum					
16. Çocukların bireysel çalışmalarının yanı sıra grupla çalışmalarını da sağlıyorum	90.9606	136.4032	.2002	.5311	.6703
17. Çocuklarla, çalışmaları hakkında (renk, biçim gibi özellikler açısından) konuşmalar yapıyorum	90.8898	136.6227	.2532	.5811	.6685
18. Çocukların ürünlerine ve çalışmalarına “çok harika”, “çok güzel bir biçim”, “ooh çok sevdim”, “bundan çok hoşlandım” gibi övgü sözcükleriyle değer verdiğimi gösteriyorum	90.5512	139.3605	.1484	.6350	.6737
19. Çocukların ürünleri ve çalışmalarında “bu nedir?”, “bu ne olabilir?”, “bu şekil için neler söyleyebilirsin?”, “bana yaptığın şekillerin ne olduğunu söyleyebilir misin?” gibi sorular soruyorum	90.5827	139.1816	.1769	.6642	.6729
20. Çocukların çalışmalarını “çok güzel fakat bir daha kuyruklar ve ayakları yapmayı unutma” gibi bir açıklamayla değerlendiriyorum	92.2283	130.3840	.2678	.5255	.6644
21. Yoğurma maddeleri ile çalışırken, çocuklara neler hissettikleri hakkında sorular soruyorum.	90.9843	131.3648	.4498	.5824	.6562
22. Yoğurma maddelerini çocuklara sunma konusunda yeterli bilgim olmadığı için bu tür etkinlikleri yapmıyorum	93.8661	137.9264	.1224	.5213	.6749
23. Çocukların çalışmaları bittikten sonra, çocukların birbirlerinin çalışmalarına bakmalarını sağlıyorum.	90.9843	137.6505	.1573	.3799	.6728
24. Çocukların çalışmalarını bir modele benzerliğine göre değerlendiriyorum	93.1575	131.8480	.2556	.4830	.6656
25. Her etkinliğin sonunda çocukların tamamının ürünlerini sergiliyorum.	91.2283	138.0189	.0717	.3734	.6798
26. Her çocuğun yapmış olduğu ürünü güzel veya uygun olmamış olarak değerlendirip, daha sonra güzel olan ürünleri sergiliyorum.	93.8504	134.0965	.2809	.4820	.6652
27. Çalışmalar sırasında çocukları birbirleriyle yarıştıyorum. Etkinliği en çabuk bitiren ya da etkinliği en güzel yapan çocukları ödüllendiriyorum.	93.6378	133.0741	.2896	.4804	.6640
28. Yoğurma maddelerini her zaman uygulayınca sınıfın temizliğinde sorun oluşturacağını düşünüyorum	93.2677	133.6103	.2162	.4282	.6688
29. Yoğurma maddeleri ile çalışmanın vakit kaybı olduğunu düşünüyorum	93.9764	137.0550	.1551	.4591	.6729
30. Yoğurma maddelerinden kil ile çalışmalar sınıfı kirlettiği için okul öncesi çocuklarına uygun olmadığını düşünüyorum.	93.6220	134.3322	.2694	.5130	.6659
31. Yoğurma maddelerinin öğretmenin, çalıştığı yaş grubundaki çocukları tanınmasında bir araç olduğunu düşünüyorum.	91.1732	135.6523	.1965	.5823	.6703
32. Yoğurma maddelerinden özellikle tuz seramiğinin kolay hazırlanması nedeniyle sürekli kullanılması gerektiğini düşünüyorum	91.7717	132.7808	.2759	.4806	.6645
33. Hemen hazırlanıp, kullanılması nedeniyle	91.9055	136.0069	.1474	.5558	.6739

hazır yoğurma maddelerinin kullanıma daha uygun olduğunu düşünüyorum.					
34. Kil ile çalışmalar uzun zaman aldığı için kullanılmasının sorun oluşturduğunu düşünüyorum.	92.4882	137.2042	.0958	.5683	.6781
35. Yoğurma maddelerinden kil, talaş hamuru, kâğıt hamuru vd. hazırlık süresi uzun olduğu için tercih edilmediğini düşünüyorum	91.8819	137.2796	.1048	.4920	.6770
36. Yoğurma maddelerinin ekonomik olduğu için sık kullanıldığını düşünüyorum	92.0000	130.3333	.2931	.3474	.6623
37. Yoğurma maddeleri iyi bir oyun aracı olduğunu düşünüyorum.	90.9685	135.9355	.2329	.5275	.6686
38. Yoğurma maddelerini sürekli çocuklara vermek gerektiğine inanıyorum.	91.1496	133.9378	.2899	.6015	.6647
39. Yoğurma maddelerinin iyi bir eğitim aracı olduğuna inanıyorum.	90.9528	133.8231	.3577	.7304	.6623
40. Ailelerin yoğurma maddeleriyle ilgili bilgilerinin yetersizliğinin okulda yoğurma maddelerinin kullanımını etkilediğine inanıyorum.	91.8819	133.8510	.1761	.3185	.6724

3.4.Verilerin Analizi

Veriler, SPSS (Version 11.0 software, SPSS Inc. Chicago, Illinois, USA) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bütün istatistiksel değerlendirmelerde 0.05 düzeyinde anlamlılık ve güven aralığı kullanılmıştır.

Öğretmenlere ilişkin kişisel bilgileri içeren sorular, sayı (n), yüzde (%) ile verilmiştir. Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerini değerlendiren sorular ile yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin kişisel görüşlerini değerlendiren sorular için “ Hiç Katılmıyorum”, “Az Katılıyorum”, “Orta Derecede Katılıyorum”, “Çok Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” şeklinde derecelendirme puanı 0- 4 puan arasında belirlenmiştir. Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerini değerlendiren sorular ve öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımlarına ilişkin kişisel görüşlerini değerlendiren soruların puanlarına ilişkin bulgular tablolarda aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (ss) olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerinin ve öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımlarına ilişkin kişisel görüşlerinin öğretmenlerin yaşı, eğitim süresi, meslekteki çalışma süresi, sınıflardaki çocuk sayısı ve sınıfın fiziki şartları değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterip, göstermediğini test etmek amacıyla tek yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Soru ortalamaları arasındaki farklılıklar ise t- testi ile sınanmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve tartışmalar yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	7	5.5
Kadın	120	94.5
Toplam	127	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde, öğretmenlerin %94.5' i kadın, %5.5'i ise erkektir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grupları	N	%
20–30	69	54.3
31–40	42	33.1
41–50	16	12.6
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, % 54.3'ü 20–30, %33.1'i 31–40, %12.6'sı 41–50 yaşlarındadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyleri	N	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	44	34.6
Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğretmenliği	29	22.8
Yüksek Lisans/Doktora	2	1.6
Ön Lisans	19	15.0
Açık Öğretim Fakültesi, Okul öncesi Öğretmenliğine Devam Eden Usta Öğretici	17	13.4
Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Eğitimi Mezunu	11	8.7
Diğer(Giyim Öğretmenliği, Elsanatları Öğretmenliği, Sınıf öğretmeniği)	5	3.9
Toplam	127	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde, % 34.6'sı Okul Öncesi Öğretmenliği, % 22.8'i Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğretmenliği, %1.6'sı Yüksek Lisans/ Doktora, % 15.0'ı Ön Lisans, %13.4'i Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programına Devam Eden Usta Öğretici, %8,7'si Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Eğitimi Mezunu, % 3,9'u farklı bölümlerden mezundur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Meslekteki Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı

Çalışma Süreleri	N	%
1-5 yıl	68	53.5
6-10 yıl	29	22.8
11-15 yıl	12	9.5
16-20 yıl	12	9.5
21 yıl ve üstü	6	4.7
Toplam	127	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekte çalışma sürelerine göre dağılımı incelendiğinde, % 53.5'i 1–5 yıl, % 22.8'i 6–10 yıl, % 9.5'i 11–15 yıl, % 9.5'ü 16–20 yıl ve %4.7'si 21 yıl ve daha fazla süredir görev yapmaktadır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Çalıştıkları Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışılan Yaş Grubu	N	%
3 yaş	3	2.3
4 yaş	11	8.7
5 yaş	25	19.7
6 yaş	88	69.3
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin çalıştıkları yaş gruplarının dağılımı incelendiğinde, %2.3'ü 3 yaş, % 8.7'si 4 yaş, % 19.7'si 5 yaş ve % 69.3'ü 6 yaş grubu ile çalışmaktadır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Çocuk Sayılarına Göre Dağılımı.

Sınıftaki Çocuk Sayısı	N	%
6–10	6	4.7
11–15	27	21.3
16–20	46	36.2
21 ve üstü	48	37.8
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin çalıştıkları sınıflardaki çocuk sayıları incelendiğinde, % 4.7'si 6–10, %21.3'ü 11–15, %36.2'si 16–20, %37.8'i 21 ve daha fazla çocukla çalışmaktadır.

Tablo 9. Öğretmenlerin Tuz Seramiğini Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Nedenleri	N	%
Ekonomik olması	13	10.2
Kullanışlı olması	17	13.4
Kolay hazırlanması	33	26.0
Kolay şekil alması	3	2.4
Çocukların zevkle oynaması	10	7.9
Dayanıklı olması/çabuk bozulmaması	1	0.8
Sınıfın temizliğinde sorun oluşturmaması	1	0.8
Çocukların gelişimine katkıda bulunması	9	7.1
Hiç fikrim yok	16	12.5
Tuz seramiğini tercih etmiyorum	24	18.9
Toplam	127	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında tuz seramiğini tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 10.2'si ekonomik olmasını, % 13.4'ü kullanışlı olmasını, % 26.0'ı kolay hazırlanmasını, % 2.4'ü kolay şekil almasını, % 7.9'u çocukların zevkle oynamasını, %0.8'i dayanıklı olmasını, % 0.8'i sınıfın temizliğinde sorun oluşturmamasını, % 7.1'i çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 12.5'i bu konuda fikir belirtmemiş ve % 18.9'u ise tuz seramiğini tercih etmediğini belirtmiştir.

Turla (1995), Arnas ve diğerleri (2003) ve Kim (2003) yaptıkları çalışmalarda, öğretmenlerin yoğurma maddesi olarak en fazla tuz seramiğini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 26'sı tuz seramiğini kolay hazırlanması nedeniyle tercih etmektedirler. Turla (1995) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin yoğurma maddeleriyle çalışmalarında bilineni, kolayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Turla'nın elde ettiği bulgularla, araştırma bulguları arasında benzerlik söz konusudur. Öğretmenler bildikleri, zaman harcamadan kolay hazırlayabildikleri yoğurma maddelerini tercih ettikleri bu nedenle de farklı yoğurma maddelerine yönelmedikleri

söylenbilir. Öğretmenlerin tuz seramiğine ilişkin bilgi ve deneyimlerinin olmasında tuz seramiğini tercih etmelerine neden olarak gösterilebilir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Tuz Seramiğini Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Etmeme Nedenleri	N	%
Hazırlanmasının zaman alması	10	41.6
Ekonomik olmaması	13	54.2
Malzemelerin kolay elde edilmemesi	1	4.2
Toplam	24	100.0

Öğretmenlerin sınıflarında tuz seramiğini tercih etmeme nedenleri incelendiğinde,% 41.6'sı hazırlanmasının zaman almasını, % 54.2'si ekonomik olmamasını, %4.2'si ise malzemelerin kolay elde edilmemesini neden olarak göstermiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Talaş Hamurunu Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Nedenleri	N	%
Kolay hazırlanması	3	2.4
Ekonomik olması	1	0.8
Dayanıklı olması / çabuk bozulmaması	1	0.8
Çocukların gelişimine katkıda bulunması	9	7.1
Hiç fikrim yok	2	1.6
Talaş hamurunu tercih etmiyorum	111	87.3
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin talaş hamurunu tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 2.4'ü kolay hazırlanmasını, % 0.8'i ekonomik olmasını, % 0.8'i dayanıklı olması/çabuk bozulmamasını, % 7.1'i çocukların gelişimine katkıda bulunmasını tercih etme nedeni olarak gösterirken, % 1.6'sı bu konuda fikir belirtmemiş, % 87.3'ü ise talaş hamurunu tercih etmediğini belirtmiştir.

Arnas ve diğeri (2003) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin günlük programda talaş hamurunu hiç kullanmadığı veya çok az kullandığı sonucu elde edilmiştir. Turla (1995) ise yaptığı çalışmada öğretmenlerin talaş hamurunun az tercih ettiklerini belirtmiştir. Her iki çalışmada yer alan bulgular ile araştırma bulguları arasında benzerlik söz konusudur. Öğretmenlerin talaş hamurunun özelliklerini çok iyi bilmemeleri nedeniyle talaş hamurunu tercih etmedikleri söylenebilir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Talaş Hamurunu Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Etmeme Nedenleri	N	%
Hazırlanmasının zaman alması	10	9.0
Ekonomik olmaması	2	1.8
Malzemelerin kolay elde edilmemesi	6	5.4
Çocukların şekil vermekte güçlük Yaşamaları	2	1.8
Çocukların zevkle oynamamaları	5	4.5
Sınıfı kirletmesi	2	1.8
Öğretmenin malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmaması	3	2.7
Çocuklara zarar vermesi	2	1.8
Hiç fikrim yok	79	71.2
Toplam	111	100.0

Öğretmenlerin sınıflarındaki etkinliklerde talaş hamurunu tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 9.0'ı hazırlanmasının zaman almasını, % 1.8'i ekonomik olmamasını, % 5.4'ü malzemelerin kolay elde edilmemesini, % 1.8'i çocukların şekil vermekte güçlük yaşamalarını, %4.5'i çocukların zevkle oynamamalarını, % 1.8'i sınıfı kirletmesini, % 2.7'si malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmamasını, %1.8'i çocuklara zarar vermesini neden olarak gösterirken, % 71.2'si bu konuda fikir belirtmemiştir.

Bu bulgulara göre öğretmenlerin talaş hamurunu tercih etmeme nedenleri çoğunlukla hazırlanmasının zaman almasından ve malzemenin kolay elde edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenler zaman kaybetmeden hemen hazırlayabildikleri tuz seramiği, plastirin gibi yoğurma maddelerini tercih etmektedirler. Ayrıca öğretmenlerin % 71.2'sinin bu konuda bir fikir belirtmemeleri ise talaş hamurunun özelliklerini bilmemelerinden kaynaklanabilir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Plastrini Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Nedenleri	N	%
Ekonomik olması	2	1.6
Kullanışlı olması	16	12.6
Kolay hazırlanması	9	7.1
Kolay şekil alması	2	1.6
Çocukların zevkle oynaması	5	4.0
Hazır olması/ satın alınması	21	16.5
Dayanıklı olması / çabuk bozulmaması	13	10.2
Sınıf temizliğinde sorun oluşturmaması	6	4.7
Çocukların gelişimine katkıda bulunması	5	4.0
Hiç fikrim yok	16	12.6
Plastrini tercih etmiyorum	32	25.2
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin sınıflarında plastirini tercih etme nedenleri incelendiğinde, %1.6'sı ekonomik olmasını, % 12.6'sı kullanışlı olmasını, % 7.1'i kolay hazırlanmasını, % 1.6'sı kolay şekil almasını, % 4.0'ı çocukların zevkle oynamasını, % 16.5'i hazır olması/ satın alınmasını, %10.2'si dayanıklı olması/ çabuk bozulmamasını, % 4.7'si sınıf temizliğinde sorun oluşturmamasını, % 4.0'ı çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 12.6'sı bu konuda fikir belirtmemiş, % 25.2'si ise plastirini tercih etmediğini belirtmiştir.

Arnas ve diğ erleri (2003) ve Kim (2003) yaptıkları ç alışmalarda öğretmenlerin çoğ unluğ unun plastirini tercih ettikleri sonucu elde edilmiştir. Plastirin piyasada hazır olarak bulunan ve hemen hemen her kırtasiyeden satın alınabilen bir yoğ urma maddesidir. Plastirin renkleri bir birine karışmadığı, açıkta bırakılmadığı sürece dayanıklı ve kullanışlı bir malzemedir. Ayrıca istenildiğ inde hemen hazır olması nedeniyle etkinlikler sırasında çocuklara kolayca verilmektedir. Öğ retmenlerin bu avantajı nedeniyle plastirini tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 14. Öğ retmenlerin Plastirini Tercih Etmeme Nedenlerine Gö re Dağ ılımı.

Tercih Etmeme Nedenleri	N	%
Ekonomik olmaması	19	59.4
Malzemelerin kolay elde edilmemesi	4	12.5
Hiç fikrim yok	9	28.1
Toplam	32	100.0

Öğ retmenlerin sınıflarında yoğ urma maddesi olarak plastirini tercih etmeme nedenleri incelendiğ inde, % 59.4'ü ekonomik olmamasını, %12.5'i malzemenin kolay elde edilmemesini gerekçe sunarken, %28.1'i bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir.

Plastirinin para ödenerek satın alınması tercih edilmesini olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Plastirinin ekonomik olmadığını belirten öğretmenlerin sınıflarındaki doç al malzemeler ile etkinlikler yapmayı tercih eden öğretmenler olmalarından kaynaklanabilir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Macunu Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Nedenleri	N	%
Ekonomik olması	1	0.8
Kullanışlı olması	2	1.6
Kolay hazırlanması	1	0.8
Çocukların zevkle oynaması	5	4.7
Çocukların gelişimine katkıda bulunması	5	3.2
Macunu tercih etmiyorum	113	88.9
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin macunu tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 0.8'i ekonomik olmasını, % 1.6'sı kullanışlı olmasını, % 0.8'i kolay hazırlanmasını, % 4.7'si çocukların zevkle oynamasını, % 3.2'si çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 88.9'u macunu tercih etmemiştir.

Turla (1995), Arnas ve diğerleri (2003) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin çoğunluğunun macunu tercih etmedikleri belirtilmiştir. Her iki çalışmada yer alan bulgularla araştırma bulguları arasında benzerlik söz konusudur. Öğretmenlerin macunun kullanımına ilişkin bilgilerinin yetersizliğinden kaynaklanabilir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Macunu Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Etmeme Nedenleri	N	%
Hazırlanmasının zaman alması	5	4.4
Ekonomik olmaması	2	1.8
Malzemelerin kolay elde edilmemesi	4	3.5
Çocukların zevkle oynamamaları	3	2.7
Öğretmenin malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmamaları	13	11.5
Hiç fikrim yok	86	76.1
Toplam	113	100.0

Öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddesi olarak macunu tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 4.4'ü hazırlanmasının zaman almasını, %1.8'i ekonomik olmamasını, % 3.5'i malzemenin kolay elde edilmemesini, % 2.7'si çocukların zevkle oynamamalarını, % 11.5'i malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmamalarını gerekçe gösterirken, % 76.1'inin ise bu konuda fikir belirtmediği görülmektedir.

Öğretmenlerin macunu tercih etmeme nedenlerine ilişkin görüşleri arasında malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmamaları yer almaktadır. Okul öncesi öğretmenleri, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmenleri, açık öğretim fakültesi okul öncesi programına devam eden usta öğreticileri, eğitimleri süresince sanat eğitimi kapsamında yaratıcılık, yaratıcı çocuk etkinlikleri, resim eğitimi, araç yapımı, çocuk ve sanat derslerini almaktadırlar. Kız meslek lisesi mezunu olanlar okul öncesi eğitimi ve yaratıcı çocuk etkinlikleri dersi almaktadır. Yaratıcılık, yaratıcı çocuk etkinlikleri, resim öğretimi ve araç yapımı dersleri üniversitelerdeki okul öncesi öğretmenliği programında yer alan derslerdir. Çocuk ve sanat çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmenliği programında yer alan derstir. Ders içerikleri incelendiğinde kız meslek lisesi programında yer alan okul öncesi eğitimi ve yaratıcı çocuk etkinlikleri ile resim eğitimi dersi içeriğinde yoğurma maddeleriyle ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Her iki ders 3 saat teorik olarak işlenmektedir. Yoğurma maddeleri

ile çalışmaların uygulamaya yönelik olmasına rağmen bu derslerin uygulama saati bulunmamaktadır. Öğretmenlerin malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmama nedeni macun ile yeterli uygulamalı çalışmaların yapılmamasından kaynaklanabilir. Ayrıca öğretmenlerin %76.1'inin bu konuda bir fikir belirtmemiş olmasının da bundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Kili Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Nedenleri	N	%
Ekonomik olması	3	2.4
Kullanışlı olması	5	4.0
Kolay hazırlanması	2	1.6
Kolay şekil alması	1	0.8
Çocukların gelişimine katkıda bulunması	7	5.5
Hiç fikrim yok	8	6.2
Kili tercih etmiyorum	101	79.5
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin kili tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 2.4'ü ekonomik olmasını, % 4.0'ı kullanışlı olmasını, % 1.6'sı kolay hazırlanmasını, % 0.8'i kolay şekil almasını, % 5.5'i çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 6.2'si bu konuda fikir belirtmemiş, % 79.5'i ise kili tercih etmediğini belirtmiştir.

Turla (1995) yaptığı çalışmada öğretmenlerin kili çok az tercih ettikleri sonucunu elde etmiştir. Koster (1999) yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimde yer alan etkinliklerde kilin çok az kullanıldığından bahsetmiştir. Kilin üç boyutlu çalışmalar için, şekil verme ve kalıcılık açısından diğer yoğurma maddelerinden çok daha uygun olduğunu belirtmiştir. Arnas ve diğerleri (2003) yaptıkları çalışmada öğretmenlerinin çoğunluğunun kili tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmalarda elde edilen bulgular ile araştırma bulguları arasında benzerlik söz konusudur. Öğretmenlerin kili tercih etmeme nedeni, kili yeterince tanımamaları ve kile ilişkin bilgilerinin yetersizliği söylenebilir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Kili Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Etmeme Nedenleri	N	%
Hazırlanmasının zaman alması	8	7.9
Ekonomik olmaması	4	3.9
Malzemelerin kolay elde edilmemesi	7	6.9
Çocukların zevkle oynamamaları	5	4.9
Sınıfı kirletmesi	4	3.9
Öğretmenin malzemeye ilişkin deneyim sahibi Olmaması	9	8.9
Hiç fikrim yok	64	63.6
Toplam	101	100.0

Öğretmenlerin yoğurma maddesi olarak kili tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 7.9'u hazırlanmasının zaman almasını, % 3.9'u ekonomik olmamasını, % 6.9'u malzemelerin kolay elde edilmemesini, % 4.9'u çocukların zevkle oynamamalarını, % 3.9'u sınıfı kirletmesini, % 8.9'u öğretmenin malzemelerle deneyim sahibi olmamasını tercih etmeme nedeni olarak gösterirken, % 63.6'nın ise bu konuda görüş belirtmediği görülmektedir.

Öğretmenlerin kile ilişkin deneyim sahibi olmamaları, kilin hazırlanmasının zaman alması ve malzemelerin kolay elde edilmemesi nedeniyle kili tercih etmedikleri görülmektedir. Öğretmenlerin kili tercih etmeme nedenlerini belirtmemeleri de kili nerede nasıl bulacakları ve nasıl hazırlayıp, sınıf içinde sunacakları konusundaki bilgi eksikliğinden kaynaklanabilir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Kâğıt Hamurunu Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Nedenleri	N	%
Ekonomik olması	4	3.2
Kullanışlı olması	1	0.8
Kolay hazırlanması	8	6.2
Çocukların zevkle oynaması	3	2.4
Dayanıklı olması / çabuk bozulmaması	1	0.8
Çocukların gelişimine katkıda bulunması	10	7.9
Hiç fikrim yok	16	12.6
Kâğıt hamurunu tercih etmiyorum	84	66.1
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin yoğurma maddesi olarak kâğıt hamuru tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 3.2'si ekonomik olmasını, % 0.8'i kullanışlı olmasını, % 6.2'si kolay hazırlanmasını, % 2.4'ü çocukların zevkle oynamasını, % 0.8'i dayanıklı olması/ çabuk bozulmamasını, % 7.9'u çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 12.6'sı bu konuda fikir belirtmemiş, % 66.1'i ise kâğıt hamurunu tercih etmediğini belirtmiştir.

Turla (1995) yaptığı çalışmada öğretmenlerin tuz seramiğinden sonra en fazla kullandıkları yoğurma maddesinin kâğıt hamuru olduğu sonucunu elde etmiştir. Turla'nın elde ettiği bulgularla, araştırma bulguları arasında farklılıklar söz konusudur. Elde edilen bulgularda öğretmenlerin % 66.1'nin kâğıt hamurunun tercih etmediği görülmektedir. Arnas ve diğerleri (2003) yaptıkları çalışmada öğretmenlerinin çoğunluğunun etkinliklerde kâğıt hamurunu kullanmadıkları ya da çok az kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Arnas ve diğerlerinin elde ettiği bulgularla, araştırma bulguları arasında benzerlik söz konusudur. Kâğıt hamuru artık kâğıt parçalarının kullanılmasıyla hazırlanan, malzemesi kolay bulunan bir yoğurma maddesidir. Öğretmenlerin zamanla kâğıt hamurunu tercih etme oranlarının düştüğü görülmektedir. Bunun nedeni öğretmenlerin kâğıt hamurunun hazırlanma sürecini

zaman kaybı olarak düşünmeleri ve artık malzemeler kullanmak yerine satın alınabilen hazır malzemelerle çalışmalar yapmayı tercih etmeleri söylenebilir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Kâğıt Hamurunu Tercih Etmeme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Etmeme Nedenleri	N	%
Hazırlanmasının zaman alması	11	13.1
Ekonomik olmaması	1	1.2
Malzemelerin kolay elde edilmemesi	1	1.2
Çocukların zevkle oynamamaları	4	4.8
Sınıfı kirletmesi	2	2.3
Öğretmenin malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmaması	1	1.2
Hiç fikrim yok	64	76.2
Toplam	84	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddesi olarak kâğıt hamurunu tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 13.1'i hazırlanmasının zaman almasını, % 1.2'si ekonomik olmamasını, % 1.2'si malzemelerin kolay elde edilmemesini, % 4.8'i çocukların zevkle oynamamalarını, % 2.3'ü sınıfı kirletmesini, % 1.2'si öğretmenin malzemelerle deneyim sahibi olmamasını neden olarak gösterirken, % 76.2'si konuyla ilgili fikir belirtmemiştir.

Öğretmenlerin kâğıt hamurunu tercih etmemelerine ilişkin fikir belirtmemeleri, malzemeyi nasıl hazırlayıp, etkinliklerde nasıl kullanacaklarını bilmemelerinden kaynaklanabilir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerini Etkinliklerde Kullanmalarına Göre Dağılımı.

Etkinliklerde Kullanma Durumu		N	%
Sanat etkinliği (N=127)	Kullanıyorum	126	99.2
	Kullanmıyorum	1	0.8
Türkçe dil etkinliği (N=127)	Kullanıyorum	7	5.5
	Kullanmıyorum	120	94.5
Oyun etkinliği (N=127)	Kullanıyorum	34	26.8
	Kullanmıyorum	93	73.2
Müzik etkinliği (N=127)	Kullanıyorum	3	2.4
	Kullanmıyorum	124	97.6
Fen doğa etkinliği (N=127)	Kullanıyorum	53	41.7
	Kullanmıyorum	74	58.3
Okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri (N=127)	Kullanıyorum	25	19.7
	Kullanmıyorum	102	80.3

Öğretmenlerin etkinliklerde yoğurma maddelerini kullanım durumları incelendiğinde, % 99.2'si sanat etkinliklerinde, % 5.5'i Türkçe dil etkinliklerinde, % 26.8'i oyun etkinliğinde, % 2.4'ü müzik etkinliklerinde, % 41.7'si fen doğa etkinliklerinde, % 19.7'si okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde yoğurma maddelerini kullandığını belirtmiştir.

Okul öncesi eğitimde bütüncül bir yaklaşım söz konusudur. Sanatsal etkinlik olarak görülen yoğurma maddeleri çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen önemli materyallerden birisidir (Swartz, 2005; 101). Öğretmenlerin %99.2'sinin yoğurma maddelerini sanat etkinliklerinde kullanması ve diğer etkinliklerde

kullanmama oranlarının yüksek olması ve günlük planlarda yer alan tüm etkinliklerde yoğurma maddelerini kullanmamalarının nedenleri arasında bilgi ve deneyim eksikliği söylenebilir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Sınıflarının Fiziki Şartlarının, Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yapmaya Uygun Olma Durumuna ilişkin Görüşlerinin Dağılımı.

Sınıfların Fiziki Şartlarının Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yapmaya Uygunluğu	N	%
Uygun	84	66.1
Uygun değil	43	33.9
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin, sınıflarının fiziki şartlarının yoğurma maddeleri ile çalışmaya uygunluğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde, % 66.1'i uygun olduğunu, % 33.9'u ise uygun olmadığını belirtmektedir.

Canduran (2002) yaptığı çalışmada, okul öncesi eğitimde kil uygulamalarının yapıldığı mekânların uygun olmadığı sonucunu elde etmiştir. Canduran'ın elde ettiği bulgularla, araştırma bulguları arasında farklılık söz konusudur. Elde edilen bulgularda öğretmenlerin % 66.1'i sınıfının fiziksel koşullarını yoğurma maddeleri uygulamaları için uygun olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin sınıflarının fiziksel koşullarının yoğurma maddeleri çalışmalarını için uygun olarak belirtmeleri, yoğurma maddeleriyle yapılan etkinlikleri sınıf dışında farklı ortamlarda yürütmelerinden ve bu farklı ortamları da yoğurma maddeleri çalışmalarına uygun ortamlar olarak düşünmelerinden kaynaklanabilir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Sınıflarında Yoğurma Maddeleri İle Çalışma Yapmalarını Engelleyen Nedenlere Göre Dağılımı.

Sınıflarda Yoğurma Maddeleri Uygulamasını Engelleyen Unsurlar	N	%
Oyun odasının/sınıfın boyutlarının küçük olması	10	7.9
Oyun odasında/sınıfta uygun bir yerde lavabonun bulunmaması	3	2.4
Oyun odası/sınıf zeminin halı veya halıfleksle kaplı olması	19	14.9
Sanat etkinliklerinin yapılması için ayrı bir mekânın olmaması	11	8.7
Sınıfın fiziksel şartları uygun	84	66.1
Toplam	127	100.0

Öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddeleri ile çalışma yapmalarını engelleyen unsurlara ilişkin görüşleri incelendiğinde, % 7.9'u oyun odasının/sınıfın boyutlarının küçük olmasını, % 2.4'ü oyun odası/ sınıfta uygun bir yerde lavabonun bulunmamasını, % 14.9'u oyun odası/ sınıf zeminin halı veya halıfleksle kaplı olmasını, % 8.7'si sanat etkinliklerinin yapılması için ayrı bir mekânın olmamasını neden olarak gösterirken, % 66.1'i ise sınıfının fiziksel şartlarının uygun olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenler, oyun odası/ sınıf zeminin halı ve halıfleksle kaplı olmasının sınıflarında yoğurma maddeleri ile çalışma yapmalarını engellediği görüşünü belirtmiştir. Sanat etkinlikleri ve yoğurma maddeleri çalışmalarında sınıfta malzeme dolaplarının ve lavabonun bulunması, yerlerin temizlenebilir bir malzemeye döşenmiş olması gerekmektedir (Edwards ve Springate, 1995: 48; Oğuzkan vd, 1999: 113, Ulutaş ve Ersoy, 2004: 5). Sınıf zeminin halı ve ya halıfleksle kaplı olması ve sınıf boyutlarının küçük olması yoğurma maddeleri çalışmaları için uygun olmamaktadır. Erdiler (2003) yaptığı çalışmada, sınıfın küçüklüğü ve materyal yetersizliği gibi fiziksel şartların ve imkânların yetersizliğinin öğretmenlerin sınıf içinde etkin uygulamalarını etkilediği sonucunun elde etmiştir. Sınıflarının yoğurma maddeleri

uygulamaları için uygun olmadığını belirten öğretmenlerin, sınıflarında yoğurma maddeleriyle uygulamalar yapmak istedikleri ancak uygulamalar sırasında sınıflarının kirlenmesi konusunda kaygı duydukları düşünülebilir.

Tablo 24. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Yaş	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
20–30	69	72.99	10.857	F: 0.131	F: 3.263
31–40	42	78.31	10.433	P: 0.877	P: 0.042
41–50	16	74.88	10.288	P>0.05	P<0.05
Toplam	127	74.98	10.840		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Yaş	Yaş	N	XD	SS	P
20-30	31-40	42	-5.32	2.084	.032*
	41-50	16	-1.89	2.955	.799
31-40	20-30	69	5.32	2.084	.032*
	41-50	16	3.43	3.129	.517
41-50	20-30	69	1.89	2.955	.799
	31-40	42	-3.43	3.129	.517

*p<0.05

Tablo 24 incelendiğinde, 20- 30 yaş grubundaki öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin puan ortalamaları ($\bar{X} = 72.99$), 31–40 yaş grubu puan ortalamalarından ($\bar{X} = 78.31$) anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmektedir (p<0.05).

Bu çalışmada 20-30 yaş grubundaki öğretmenlerin puan ortalamalarının sonraki yaşlardaki öğretmenlerden daha düşük olması dikkat çekicidir. Broderick’de (2004) çalışmasında öğretmenlerin meslekteki ilk yıllarında, çocuklara çizim ve yoğurma maddeleri gibi etkinlikleri sunmada materyalleri yeterince kullanmada bilgi eksikliği olduğunu belirtmiştir. Bu bulgularla, araştırma bulguları arasında benzerlik söz konusudur. 20–30 yaş grubundaki öğretmenlerin puan ortalamasının diğer yaş gruplarına göre düşük olmasının, bu yaş grubundaki öğretmenlerin mesleğe yeni

başlamamasından dolayı deneyimsizliklerinden ve bilgi eksikliklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. 41–50 yaş grubu öğretmenlerin tecrübeli olmalarına karşın yaşlarından dolayı bedenen tükenmişlik yaşamaları performanslarını etkiliyor olabilir ve bu nedenle de 31-40 yaş grubunda ki öğretmenlerden daha düşük puan almaları bundan kaynaklanabilir.

Tablo 25. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Yaş	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
20–30	69	70.68	11.002	F: 0.731	F: 3.340
31–40	42	74.00	9.645	P: 0.484	P: 0.039
41–50	16	66.31	10.018	P>0.05	P<0.05
Toplam	127	71.23	10.646		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Yaş	Yaş	N	XD	SS	P
20-30	31-40	42	-3.32	2.046	.240
	41-50	16	4.37	2.901	.292
31-40	20-30	69	3.32	2.046	.240
	41-50	16	7.69	3.071	.036*
41-50	20-30	69	-4.37	2.901	.292
	31-40	42	-7.69	3.071	.036*

*p<0.05

Tablo 25 incelendiğinde, 41-50 yaş grubundaki öğretmenlerin ortalama puanı (\bar{X} =66.31) ile 31-40 yaş grubundaki öğretmenlerin ortalama puanları (\bar{X} =74.00) istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.05).

Argun ve İkiz (2003) anaokulu öğretmenlerinin mesleki doyum durumunu incelemiş ve duygusal tükenmişlikte mesleki doyum durumunu anlamlı bir değişken olarak saptamışlardır. Mesleğinde doyum alamadığını ve bazen doyum aldığını belirten öğretmenlerin duygusal tükenmişlik düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Kapıkıran (2003) ise çalışmasında duygusal tükenmeye yol açan faktörleri, performansın keyfi değerlendirilmesi, ücret yetersizliği, katı kurallar,

sınırlı ilerleme imkânı, merkeziyetçi kararlar, personel yönetici çatışması, yetersiz fiziksel koşullar, performansın hatalı geri bildirimi, velilerin yüksek beklentisi olarak belirtmiştir. Bu etkenler dikkate alındığında da 41–50 yaş aralığındaki öğretmenlerin puanlarının düşük olmasının yaşadıkları duygusal tükenmişlikten kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Tablo 26. Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
Okul Öncesi Öğretmenliği	44	75.30	10.853	F: 0.271 P: 0.949 P>0.05	F: 2.557 P: 0.023 P<0.05
Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	75.10	9.965		
Yüksek Lisans/Doktora	2	80.50	12.021		
Ön Lisans	19	78.84	11.340		
Açık Öğretim Fakültesi	17	67.00	10.124		
Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	74.91	9.214		
Diğer	5	82.00	9.138		
Toplam	127	74.98	10.840		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Eğitim Düzeyi	Eğitim Düzeyi	N	XD	SS	P
Okul Öncesi Öğretmenliği	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	-7.91	2.502	1.000
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-15.00	7.562	.993
	Ön Lisans	19	-.39	2.871	.879
	Açık Öğretim Fakültesi	17	-.19	2.987	.089
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	-5.59	3.526	1.000
	Diğer	5	-3.93	4.936	.823
Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	7.91	2.502	1.000
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-7.09	7.647	.992
	Ön Lisans	19	6.70	3.087	.889
	Açık Öğretim Fakültesi	17	6.90	3.195	.156
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	1.50	3.704	1.000
	Diğer	5	3.16	5.065	.821
Yüksek Lisans/Doktora	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	15.00	7.562	.993
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	7.09	7.647	.992
	Ön Lisans	19	-7.91	7.775	1.000
	Açık Öğretim Fakültesi	17	-15.00	7.819	.600
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	-.39	8.040	.993
	Diğer	5	-.19	8.751	1.000
Ön Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	-5.59	2.871	.879
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	-3.93	3.087	.889
	Yüksek Lisans/Doktora	2	7.91	7.775	1.000
	Açık Öğretim Fakültesi*	17	-7.09	3.492	.016*
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	6.70	3.963	.955
	Diğer	5	6.90	5.257	.997
Açık Öğretim Fakültesi	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	1.50	2.987	.089
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	3.16	3.195	.156
	Yüksek Lisans/Doktora	2	15.00	7.819	.600
	Ön Lisans*	19	7.09	3.492	.016*
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	-7.91	4.047	.449
	Diğer	5	-15.00	5.321	.080
Kız Meslek Lisesi Mezunu	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	-.39	3.526	1.000
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	-.19	3.704	1.000
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-5.59	8.040	.993
	Ön Lisans	19	-3.93	3.963	.955
	Açık Öğretim Fakültesi	17	7.91	4.047	.449
	Diğer	5	-7.09	5.641	.870
Diğer	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	6.70	4.936	.823
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	6.90	5.065	.821
	Yüksek Lisans/Doktora	2	1.50	8.751	1.000
	Ön Lisans	19	3.16	5.257	.997
	Açık Öğretim Fakültesi	17	15.00	5.321	.080
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	7.09	5.641	.870

*p<0.05

Ön Lisans mezunu öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerini içeren bölümden aldıkları ortalama puanın ($\bar{X} = 78.84$) Açık Öğretim Fakültesi okul öncesi öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerin ortalama puanına ($\bar{X} = 67.00$) göre daha yüksek olduğu ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Bu durumda ön lisans mezunu öğretmenlerin açık öğretim fakültesine devam eden usta öğreticilere göre yoğurma maddelerine ilişkin konularda daha fazla bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Açık öğretim fakültesine devam eden usta öğreticiler uzaktan eğitim almaktadır. Kim'in (2003) yaptığı çalışmada öğretmenlerin yoğurma maddeleri gibi elle yapılandırılan malzemeleri tanımaları, kabullenmeleri, malzemelerin özelliklerini anlamaları için konuyla ilgili bilgilerinin yeterli olması gerektiğinden bahsedilmektedir. Yoğurma maddelerini tanıma, hazırlama gibi bilgiler uygulamalı olarak elde edilmektedir. Açık öğretim fakültesi okul öncesi eğitimi öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerin yoğurma maddeleriyle uygulamalı çalışmalar yapmamaları bu konuyla ilgili bilgilerin yetersiz olmasını etkileyen bir faktör olabilir.

Tablo 27. Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	SS	H-F testi	ANOVA
Okul Öncesi Öğretmenliği	44	73.34	10.365	F: 0.399 P: 0.734 P>0.05	F: 3.139 P: 0.007 P<0.05
Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	72.93	9.362		
Yüksek Lisans/Doktora	2	74.50	14.849		
Ön Lisans	19	69.21	9.936		
Açık Öğretim Fakültesi	17	62.53	9.792		
Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	71.27	12.150		
Diğer	5	78.60	8.081		
Toplam	127	71.23	10.646		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Eğitim Düzeyi	Eğitim Düzeyi	N	XD	SS	P
Okul Öncesi Öğretmenliği	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	.41	2.426	1.000
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-1.16	7.333	1.000
	Ön Lisans	19	4.13	2.784	.754
	Açık Öğretim Fakültesi *	17	10.81	2.896	.005*
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	2.07	3.419	.997
	Diğer	5	-5.26	4.786	.927
Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	-.41	2.426	1.000
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-1.57	7.415	1.000
	Ön Lisans	19	3.72	2.993	.876
	Açık Öğretim Fakültesi *	17	10.40	3.098	.018*
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	1.66	3.591	.999
	Diğer	5	-5.67	4.911	.909
Yüksek Lisans/Doktora	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	1.16	7.333	1.000
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	1.57	7.415	1.000
	Ön Lisans	19	5.29	7.539	.992
	Açık Öğretim Fakültesi	17	11.97	7.582	.696
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	3.23	7.796	1.000
	Diğer	5	-4.10	8.485	.999
Ön Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	-4.13	2.784	.754
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	-3.72	2.993	.876
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-5.29	7.539	.992
	Açık Öğretim Fakültesi	17	6.68	3.386	.437
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	-2.06	3.842	.998
	Diğer	5	-9.39	5.098	.523
Açık Öğretim Fakültesi	Okul Öncesi Öğretmenliği *	44	-10.81	2.896	.005*
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.*	29	-10.40	3.098	.018*
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-11.97	7.582	.696
	Ön Lisans	19	-6.68	3.386	.437
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	-8.74	3.924	.289
	Diğer *	5	-16.07	5.160	.036*
Kız Meslek Lisesi Mezunu	Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Mezunu	44	-2.07	3.419	.997
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	-1.66	3.591	.999
	Yüksek Lisans/Doktora	2	-3.23	7.796	1.000
	Ön Lisans	19	2.06	3.842	.998
	Açık Öğretim Fakültesi	17	8.74	3.924	.289
	Diğer	5	-7.33	5.470	.832
Diğer	Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Mezunu	44	5.26	4.786	.927
	Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt.	29	5.67	4.911	.909
	Yüksek Lisans/Doktora	2	4.10	8.485	.999
	Ön Lisans	19	9.39	5.098	.523
	Açık Öğretim Fakültesi *	17	16.07	5.160	.036*
	Kız Meslek Lisesi Mezunu	11	7.33	5.470	.832

*p<0.05

Tablo 27’de Açık Öğretim Fakültesi okul öncesi öğretmenliğine devam eden usta öğretmenlerin ortalama puanın ($\bar{X} = 62.53$) diğer öğretmenlerin içerisinde en düşük puan olduğu görülmektedir. Bu puan ortalamasının Okul Öncesi Öğretmenliği ortalama puanı ($\bar{X} = 73.34$) ve Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğretmenliği ortalama puanı ($\bar{X} = 72.93$) ile anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir ($p < 0.05$).

Bu sonuçlara göre, AÖF Okul öncesi lisans programına devam eden ve usta öğretici olarak görev yapanların yoğurma maddeleri ile ilgili kişisel görüşleri diğer lisans programlarına göre düşük çıkmıştır. Ayrıca tablo 26’da AÖF Okul öncesi lisans programına devam eden ve usta öğretici yoğurma maddelerine ilişkin bilgi düzeyleri ortalamalarının düşük olduğu görülmektedir. Bunun nedeni AÖF devam eden usta öğretmenlerin aldıkları alan derslerin çoğunluğu uygulamaya yönelik olmasına karşın, yalnızca okulöncesi eğitimde uygulama ve öğretmenlik uygulaması dersleri uygulamalı olarak gerçekleşmektedir (www.oop.aof.edu.tr). Alana yönelik derslere ilişkin bilgilerin verilmesine karşın özellikle yoğurma maddeleriyle ilgili çalışmalara yeterince yer verilmemesi, uzaktan eğitim ile uygulamalı çalışmaların yeterince yapılmaması, konuyla ilgili olarak bilgi yetersizliği, kişisel görüşlerini de etkilediği söylenebilir.

Tablo 28. Öğretmenlerin Meslekte Çalışma Sürelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Meslekte Çalışma Süresi	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
1-5 yıl	68	74.07	10.671	F: 1.222 P: 0.817 P>0.05	F: 2.471 P: 0.048 *P<0.05
6-10 yıl	29	74.79	11.255		
11-15 yıl	12	82.33	8.988		
16-20 yıl	12	77.08	10.544		
21yıl ve üstü	6	67.33	9.048		
Toplam	127	74.98	10.840		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Meslekteki Çalışma Süresi	Meslekteki Çalışma Süresi	N	XD	SS	P
1-5 yıl	6-10 yıl	29	-.72	2.350	.998
	11-15 yıl	12	-8.26	3.318	.100
	16-20 yıl	12	-3.01	3.318	.894
	21 yıl ve üstü	6	6.74	4.512	.569
6-10 yıl	1-5 yıl	68	.72	2.350	.998
	11-15 yıl	12	-7.54	3.637	.238
	16-20 yıl	12	-2.29	3.637	.970
	21 yıl ve üstü	6	7.46	4.752	.520
11-15 yıl	1-5 yıl	68	8.26	3.318	.100
	6-10 yıl	29	7.54	3.637	.238
	16-20 yıl	12	5.25	4.326	.743
	21 yıl ve üstü*	6	15.00	5.298	.042*
16-20 yıl	1-5 yıl	68	3.01	3.318	.894
	6-10 yıl	29	2.29	3.637	.970
	11-15 yıl	12	-5.25	4.326	.743
	21 yıl ve üstü	6	9.75	5.298	.355
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	68	-6.74	4.512	.569
	6-10 yıl	29	-7.46	4.752	.520
	11-15 yıl*	12	-15.00	5.298	.042*
	16-20 yıl	12	-9.75	5.298	.355

*p<0.05

Tablo 28’de meslekte 11–15 yıl çalışma süresi olan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 82.33$), meslekte 21yıl ve üstü çalışma süresine sahip olan öğretmenlerin ortalama puanına ($\bar{X} = 67.33$) göre yüksektir. Bu sonuca göre, meslekte çalışma süresine 11-15 yıl ve 21 yıl ve üstü olan öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p < 0.05$).

Meslekte çalışma yılı dikkate alındığında, 11–15 yıl arası hizmet yılı bulunan öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri meslekte 21 yıl ve üstü hizmete sahip öğretmenlerden yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni, 11–15 yıl arası çalışma süresi olan öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımları ile ilgili bilgi birikiminin ve deneyimlerinin bu zaman diliminde kazanıldığı söylenebilir. Tecrübeli elemanların işlerine gösterdikleri özveriye azaltmaları tükenmişliğe işaret etmektedir. Tükenmişlik iş katılımı ve iş doyumunun düşmesine neden olmaktadır (Tuğrul ve Çelik, 2002: 2). Öğretmenlerin çalışma yılları arttıkça tükenmişlik yaşamaları ve bu dönemde emekliliği düşünmeleri gibi nedenlerden dolayı yeni konulara yönelmeyi tercih etmemeleri bu sonucu ortaya koymuş olabilir.

Tablo 29. Öğretmenlerin Meslekte Çalışma Sürelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Meslekte Çalışma Süresi	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
1-5 yıl	68	71.63	10.229	F: 2.707 P: 0.333 P>0.05	F: 2.193 P: 0.074 P>0.05
6-10 yıl	29	70.86	12.766		
11-15 yıl	12	77.33	5.821		
16-20 yıl	12	67.33	8.239		
21 yıl ve üstü	6	64.00	11.225		
Toplam	127	71.23	10.646		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Meslekteki Çalışma Süresi	Meslekteki Çalışma Süresi	N	XD	SS	P
1-5 yıl	6-10 yıl	29	.77	2.318	.997
	11-15 yıl	12	-5.70	3.272	.412
	16-20 yıl	12	4.30	3.272	.683
	21 yıl ve üstü	6	7.63	4.450	.429
6-10 yıl	1-5 yıl	68	-.77	2.318	.997
	11-15 yıl	12	-6.47	3.587	.376
	16-20 yıl	12	3.53	3.587	.862
	21 yıl ve üstü	6	6.86	4.687	.588
11-15 yıl	1-5 yıl	68	5.70	3.272	.412
	6-10 yıl	29	6.47	3.587	.376
	16-20 yıl	12	10.00	4.266	.138
	21 yıl ve üstü	6	13.33	5.225	.086
16-20 yıl	1-5 yıl	68	-4.30	3.272	.683
	6-10 yıl	29	-3.53	3.587	.862
	11-15 yıl	12	-10.00	4.266	.138
	21 yıl ve üstü	6	3.33	5.225	.969
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	68	-7.63	4.450	.429
	6-10 yıl	29	-6.86	4.687	.588
	11-15 yıl	12	-13.33	5.225	.086
	16-20 yıl	12	-3.33	5.225	.969

p>0.05

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin meslekteki çalışma süresine göre yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puan ortalamalarının farklılık göstermediği görülmektedir (p>0.05).

Tablo 30. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıftaki Öğrenci Sayılarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Sınıftaki Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
6-10	6	68.67	6.121	F: 1.016 P: 0.388 P>0.05	F: 1.111 P: 0.347 P>0.05
11-15	27	73.30	11.812		
16-20	46	75.91	10.832		
21 ve üstü	48	75.83	10.640		
Toplam	127	74.98	10.840		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Sınıftaki öğrenci sayısı	Sınıftaki öğrenci sayısı	N	XD	SS	P
6-10	11-15	27	-4.63	4.886	.779
	16-20	46	-7.25	4.699	.416
	21 ve üstü	48	-7.17	4.688	.424
11-15	6-10	6	4.63	4.886	.779
	16-20	46	-2.62	2.625	.751
	21 ve üstü	48	-2.54	2.604	.764
16-20	6-10	6	7.25	4.699	.416
	11-15	27	2.62	2.625	.751
	21 ve üstü	48	.08	2.234	1.000
21 ve üstü	6-10	6	7.17	4.688	.424
	11-15	27	2.54	2.604	.764
	16-20	46	-.08	2.234	1.000

p>0.05

Bu sonuca göre öğretmenlerin sınıflarındaki öğrenci sayıları ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgi puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir (p>0.05).

Tablo 31. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıftaki Öğrenci Sayılarına Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA ve Tukey-HSD Sonuçları

Sınıftaki Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
6-10	6	68.67	5.989	F: 3.365 P: 0.210 P>0.05	F: 0.168 P: 0.918 P>0.05
11-15	27	70.81	11.593		
16-20	46	71.78	12.258		
21 ve üstü	48	71.25	8.976		
Toplam	127	71.23	10.646		
Tukey-HSD Testi ile Çoklu Karşılaştırma Testi Sonucu					
Sınıftaki öğrenci sayısı	Sınıftaki öğrenci sayısı	N	XD	SS	P
6-10	11-15	27	-2.15	4.853	.971
	16-20	46	-3.12	4.667	.909
	21 ve üstü	48	-2.58	4.656	.945
11-15	6-10	6	2.15	4.853	.971
	16-20	46	-.97	2.607	.982
	21 ve üstü	48	-.44	2.587	.998
16-20	6-10	6	3.12	4.667	.909
	11-15	27	.97	2.607	.982
	21 ve üstü	48	.53	2.219	.995
21 ve üstü	6-10	6	2.58	4.656	.945
	11-15	27	.44	2.587	.998
	16-20	46	-.53	2.219	.995

p>0.05

Tablo 31’de öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puan ortalamalarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği saptanmıştır (p>0.05).

Tablo 32. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıfların Fiziksel Şartlarının Yoğurma Maddeleri Kullanımı İçin Uygunluğu Hakkındaki Düşüncelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgilerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA Sonuçları

Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıfların Fiziksel Şartlarının Yoğurma Maddeleri Kullanımına Uygunluğu	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
Uygun	84	71.69	10.617	F: 0.656	F: 0.464
Uygun değil	43	70.33	10.770	P: 0.419	P: 0.496
Toplam	127	71.23	10.646	P>0.05	P>0.05

p>0.05

Öğretmenlerin çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddelerinin kullanımına uygunluğu incelendiğinde, fiziksel şartların uygun olup, olmaması istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmamıştır (p>0.05).

Tablo 33. Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıfların Fiziksel Şartlarının Yoğurma Maddeleri Kullanımı İçin Uygunluğu Hakkındaki Düşüncelerine Göre Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşlerini İçeren Bölümden Aldıkları Puanların Ortalama, Standart Sapma, ANOVA Sonuçları

Öğretmenlerin Çalıştıkları Sınıfların Fiziksel Şartlarının Yoğurma Maddeleri Kullanımına Uygunluğu	N	\bar{X}	SS	H – F testi	ANOVA
Uygun	84	76.62	10.155	F: 0.544	F: 5.860
Uygun değil	43	71.79	11.530	P: 0.462	P: 0.017
Toplam	127	74.98	10.840	P>0.05	P<0.05

*p<0.05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddelerinin kullanımı için uygunluğu hakkındaki düşünceleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<0.05).

Çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddeleri kullanımına uygun olduğunu belirten öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puan ortalaması ($\bar{X} = 76.62$), sınıfının uygun olmadığını belirten öğretmenlerin puan ortalamasına ($\bar{X} = 71.79$) göre yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun öğretmenlerin yoğurma maddelerine ilişkin düşüncelerinin olumlu olmasından dolayı sınıflarının fiziksel şartların yoğurma maddesi uygulamalarını engelleyici bir unsur olarak düşünmemelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 34. Öğretmenlerin Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Kişisel Görüşleri İle Yoğurma Maddelerinin Kullanımına İlişkin Bilgileri Arasındaki İlişkinin Eşleştirilmiş t Testi Sonuçları

	N	\bar{X}	S	sd	T	P
Yoğurma Maddelerine İlişkin Bilgi	127	71.23	10.65	126	-4.184	.000
Yoğurma Maddelerini Kullanımlarına İlişkin Kişisel Görüş	127	74.98	10.84			

*p<0.05

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımlarına ilişkin kişisel görüşleri ile yoğurma maddelerine ilişkin bilgileri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı tablo 34’de incelenmiş eşleştirilmiş t testi sonucuna göre görüşler arasında fark olduğu saptanmıştır (p=0.000 p<0.05).

Öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımlarına ilişkin kişisel görüşlerinin ortalamasının (\bar{X} =74.98), yoğurma maddelerine ilişkin bilgilerinin ortalamasından (\bar{X} =71.23) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puan ortalamalarının yüksek çıkması buna karşın yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olması öğretmenlerin yaşayarak yoğurma maddelerine ilişkin deneyim ve bilgilerini arttırmalarından kaynaklanabilir.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Malatya il merkezinde görev yapan okulöncesi öğretmenlerle çalışılan bu araştırmada, öğretmenlerin yaşı, eğitim süresi, meslekteki çalışma süresi, sınıflardaki çocuk sayısı ve sınıfın fiziki şartları ile yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin bilgileri ve yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin kişisel görüşleri arasında bir ilişki olup, olmadığı incelenmiştir.

127 öğretmenden elde edilen bulgular incelendiğinde,

Tablo 3’de öğretmenlerin cinsiyet dağılımları incelendiğinde, öğretmenlerin %94.5’i kadın, %5.5’i ise erkektir.

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, % 54.3’ü 20–30 yaş, % 33.1’i 31–40 yaş, % 12.6’sı 41–50 yaşlarındadır (Tablo 4).

Öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde, % 34.6’sı Okul Öncesi Öğretmenliği, % 22.8’i Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğretmenliği, %1.6’sı Yüksek Lisans/ Doktora, % 15.0’ı Ön Lisans, %13.4’i Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programına Devam Eden Usta Öğretici, %8,7’si Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Mezunu, % 3,9’u farklı bölümlerden mezundur (Tablo 5).

Tablo 6’da araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekte çalışma sürelerine göre dağılımı incelendiğinde, % 53.5’i 1–5 yıl, % 22.8’i 6–10 yıl, % 9.5’ü 11–15 yıl, % 9.5’ü 16–20 yıl ve %4.7’si 21 yıl ve daha fazla süredir görev yapmaktadır.

Tablo 7’de öğretmenlerin çalıştıkları yaş gruplarının dağılımı incelendiğinde, %2.3’ü 3 yaş, % 8.7’si 4 yaş, % 19.7’si 5 yaş ve % 69.3’ü 6 yaşta çalışmaktadır.

Öğretmenlerin çalıştıkları sınıfta çocuk sayıları incelendiğinde, % 4.7'si 6–10, %21.3'ü 11–15, %36.2'si,16–20, %37.8'i 21 ve üstüdür (Tablo 8).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında tuz seramiğini tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 10.2'si ekonomik olmasını, % 13.4'ü kullanışlı olmasını, % 26.0'ı kolay hazırlanmasını, % 2.4'ü kolay şekil almasını, % 7.9'u çocukların zevkle oynamasını, %0.8'i dayanıklı olmasını, % 0.8'i sınıfın temizliğinde sorun oluşturmamasını, % 7.1'i çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 12.5'i bu konuda fikir belirtmemiş ve % 18.9'u ise tuz seramiğini tercih etmediğini belirtmiştir (Tablo 9).

Öğretmenlerin sınıflarında tuz seramiği tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 41.6'si hazırlanmasının zaman almasını, % 54.2'si ekonomik olmamasını, %4.2'si ise malzemelerin kolay elde edilmemesini neden olarak göstermiştir (Tablo 10).

Tablo 11'de öğretmenlerin talaş hamurunu tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 2.4'ü kolay hazırlanmasını, % 0.8'i ekonomik olmasını, % 0.8'i dayanıklı olması/çabuk bozulmamasını, % 7.1'i çocukların gelişimine katkıda bulunmasını tercih etme nedeni olarak gösterirken, % 1.6'sı bu konuda fikir belirtmemiş, % 87.3'ü ise talaş hamurunu tercih etmediğini belirtmiştir.

Tablo 12'de öğretmenlerin sınıflarındaki etkinliklerde talaş hamurunu tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 9.0'ı hazırlanmasının zaman almasını, % 1.8'i ekonomik olmamasını, % 5.4'ü malzemelerin kolay elde edilmemesini, % 1.8'i çocukların şekil vermekte güçlük yaşamalarını, %4.5'i çocukların zevkle oynamamalarını, % 1.8'i sınıfı kirletmesini, % 2.7'si malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmamasını, %1.8'i çocuklara zarar vermesini neden olarak gösterirken, % 71.2'si bu konuda fikir belirtmemiştir.

Öğretmenlerin sınıflarında plastirini tercih etme nedenleri incelendiğinde, %1.6'sı ekonomik olmasını, % 12.6'sı kullanışlı olmasını, % 7.1'i kolay

hazırlanmasını, % 1.6'sı kolay şekil almasını, % 4.0'ı çocukların zevkle oynamasını, % 16.5'i hazır olması/ satın alınmasını, %10.2'si dayanıklı olması/ çabuk bozulmamasını, % 4.7'si sınıf temizliğinde sorun oluşturmamasını, % 4.0'ı çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 12.6'sı bu konuda fikir belirtmemiş, % 25.2'si ise plastirini tercih etmediğini belirtmiştir (Tablo 13).

Öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddesi olarak plastirini tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 59.4'ü ekonomik olmamasını, %12.5'i malzemenin kolay elde edilmemesini gerekçe sunarken, %28.1'i bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir (Tablo 14).

Tablo 15 'de öğretmenlerin macunu tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 0.8'i ekonomik olmasını, % 1.6'sı kullanışlı olmasını, % 0.8'i kolay hazırlanmasını, % 4.7'si çocukların zevkle oynamasını, % 3.2'si çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 88.9'u macunu tercih etmemiştir.

Tablo 16'da öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddesi olarak macunu tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 4.4'ü hazırlanmasının zaman almasını, %1.8'i ekonomik olmamasını, % 3.5'i malzemenin kolay elde edilmemesini, % 2.7'si çocukların zevkle oynamamalarını, % 11.5'i öğretmenin malzemeye ilişkin deneyim sahibi olmamalarını gerekçe gösterdiği, % 76.1'inin ise bu konuda fikir belirtmediği görülmektedir.

Tablo 17'de öğretmenlerin kili tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 2.4'ü ekonomik olmasını, % 4.0'ı kullanışlı olmasını, % 1.6'sı kolay hazırlanmasını, % 0.8'i kolay şekil almasını, % 5.5'i çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 6.2'si bu konuda fikir belirtmemiş, % 79.5'i ise kili tercih etmediğini belirtmiştir.

Tablo 18'de öğretmenlerin yoğurma maddesi olarak kili tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 7.9'u hazırlanmasının zaman almasını, % 3.9'u

ekonomik olmamasını, % 6.9'u malzemelerin kolay elde edilmemesini, % 4.9'u çocukların zevkle oynamamalarını, % 3.9'u sınıfı kirletmesini, % 8.9'u öğretmenin malzemelerle deneyim sahibi olmamasını tercih etmeme nedeni olarak gösterirken, % 63.6'nın ise bu konuda görüş belirtmediği görülmektedir.

Öğretmenlerin yoğurma maddesi olarak kâğıt hamuru tercih etme nedenleri incelendiğinde, % 3.2'si ekonomik olmasını, % 0.8'i kullanışlı olmasını, % 6.2'si kolay hazırlanmasını, % 2.4'ü çocukların zevkle oynamasını, % 0.8'i dayanıklı olması/ çabuk bozulmamasını, % 7.9'u çocukların gelişimine katkıda bulunmasını neden olarak gösterirken, % 12.6'sı bu konuda fikir belirtmemiş, % 66.1'i ise kâğıt hamurunu tercih etmediğini belirtmiştir (Tablo 19).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddesi olarak kâğıt hamurunu tercih etmeme nedenleri incelendiğinde, % 13.1'i hazırlanmasının zaman almasını, % 1.2'si ekonomik olmamasını, % 1.2'si malzemelerin kolay elde edilmemesini, % 4.8'i çocukların zevkle oynamamalarını, % 2.3'ü sınıfı kirletmesini, % 1.2'si öğretmenin malzemelerle deneyim sahibi olmamasını neden olarak gösterirken, % 76.2'si konuyla ilgili fikir belirtmemiştir (Tablo 20).

Tablo 21'de öğretmenlerin etkinliklerde yoğurma maddelerini kullanım durumları incelendiğinde, % 99.2'si sanat etkinliklerinde, % 5.5'i Türkçe dil etkinliklerinde, % 26.8'i oyun etkinliğinde, % 2.4'ü müzik etkinliklerinde, % 41.7'si fen doğa etkinliklerinde, % 19.7'si okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde yoğurma maddelerini kullanmaktadır.

Öğretmenlerin, sınıflarının fiziki şartlarının yoğurma maddeleri ile çalışmaya uygunluğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde, % 66.1'i uygun olduğunu % 33,9'u ise uygun olmadığını belirtmektedir (Tablo 22).

Öğretmenlerin sınıflarında yoğurma maddeleri ile çalışma yapmayı engelleyen unsurlara ilişkin görüşleri incelendiğinde, % 7.9'u oyun odasının/sınıfın boyutlarının küçük olması, % 2.4'ü oyun odası/ sınıfta uygun bir yerde lavabonun

bulunmaması, % 14.9'uoyun odası/ sınıf zeminin halı veya halıflexle kaplı olması, % 8.7'si sanat etkinliklerinin yapılması için ayrı bir mekânın olmamasını engel olmasını gösterirken, % 66.1'i sınıfının fiziksel şartlarının uygun olduğunu belirtmiştir (Tablo 23).

Tablo 24 incelendiğinde, 20- 30 yaş grubundaki öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımına ilişkin puan ortalamaları ($\bar{X} = 72.99$), 31-40 yaş grubu puan ortalamalarından ($\bar{X} = 78.31$) anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmektedir ($p < 0.05$).

Tablo 25 incelendiğinde, 41-50 yaş grubundaki öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 66.31$) ile 31-40 yaş grubundaki öğretmenlerin ortalama puanları ($\bar{X} = 74.00$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$).

Tablo 26'da Ön Lisans mezunu öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgilerini içeren bölümden aldıkları ortalama puanın ($\bar{X} = 78.84$) Açık Öğretim Fakültesi okul öncesi öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerin ortalama puanına ($\bar{X} = 67.00$) göre daha yüksek olduğu ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.05$).

Tablo 27'de Açık Öğretim Fakültesi okul öncesi öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerin ortalama puanın ($\bar{X} = 62.53$) diğer öğretmenlerin içerisinde en düşük puan olduğu görülmektedir. Bu puan ortalamasının Okul Öncesi Öğretmenliği ortalama puanı ($\bar{X} = 73.34$) ve Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğretmenliği ortalama puanı ($\bar{X} = 72.93$) ile anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir ($p < 0.05$).

Meslekte 11-15 yıl çalışma süresi olan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 82.33$), meslekte 21 yıl ve üstü çalışma süresine sahip olan öğretmenlerin ortalama puanına ($\bar{X} = 67.33$) göre yüksektir. Bu sonuca göre, meslekte çalışma süresine 11-

15 yıl ve 21 yıl ve üstü olan öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0.05$) (Tablo 28).

Öğretmenlerin meslekteki çalışma süresine göre yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puan ortalamalarının farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0.05$) (Tablo 29).

Tablo 30'da öğretmenlerin sınıflarındaki öğrenci sayıları ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgi puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$).

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puan ortalamalarının istatistiksel olarak farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0.05$). (Tablo 31).

Öğretmenlerin çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddelerinin kullanımına uygunluğu incelendiğinde, fiziksel şartların uygun olup, olmaması istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 32).

Öğretmenlerin çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddelerinin kullanımı için uygunluğu hakkındaki düşünceleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüş puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$) (Tablo 33).

Tablo 34'de öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımlarına ilişkin kişisel görüşleri ile yoğurma maddelerine ilişkin bilgileri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı incelenmiş eşleştirilmiş t testi sonucuna göre görüşler arasında fark olduğu saptanmıştır ($p=0.000$ $p<0.05$).

Sonuç olarak, öğretmenlerin yaşı, eğitim düzeyleri, meslekteki çalışma süreleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri arasındaki ilişki incelendiğinde, yaşlar arasındaki farklılığın 20- 30 yaş grubu öğretmenlerden

kaynaklandığı, 20- 30 yaş grubu öğretmenlerin, 31–40 yaş grubu öğretmenlerinden istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<0.05$) saptanmıştır. Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerinin ortalamalarının, Ön Lisans mezunu öğretmenlerin ortalamalarından anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<0.05$) ve meslekteki çalışma yılları arasındaki farklılığın ise 11–15 yıl çalışma süresi olan öğretmenlerinden kaynaklandığı ($p<0.05$) sonucu elde edilmiştir.

Öğretmenlerin yaşı, eğitim düzeyleri, meslekteki çalışma süreleri ve çalıştıkları sınıfların fiziki şartlarının uygunluğu ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşleri arasındaki ilişki incelendiğinde, yaşlar arasındaki farklılığın 41-50 yaş grubu öğretmenlerden kaynaklandığı, 41-50 yaş grubu öğretmenlerin 31-40 yaş öğretmenlerinden istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği ($p<0.05$) saptanmıştır. Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliğine devam eden usta öğreticilerin ortalamalarının, Okul Öncesi Öğretmenliği mezunu ve Çocuk Gelişimi Eğitimi Öğretmenliği mezunu ortalamalarından anlamlı farklılıklar gösterdiği ve öğretmenlerin çalıştıkları sınıfların fiziksel şartlarının yoğurma maddeleri kullanımına uygunluğu arasındaki farklılığın ise sınıflarının fiziksel şartlarının uygun olmadığını belirten öğretmenlerden kaynaklandığı sonucu elde edilmiştir.

Öğretmenlerin yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin kişisel görüşleri ile yoğurma maddelerinin kullanımına ilişkin bilgileri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p=0.000$ $p<0.05$). Öğretmenlerin yoğurma maddelerini kullanımlarına ilişkin kişisel görüşlerinin ortalamaları ($\bar{X}=74.98$), yoğurma maddelerine ilişkin bilgilerinin ortalamalarından ($\bar{X}=71.23$) daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

5.2.Öneriler

Öğretmenlerin yoğurma maddelerini günlük planlardaki etkinliklerde etkin bir şekilde kullanmaları için aldıkları eğitim süresince yoğurma maddeleri ile uygulamalı çalışmalara ağırlık verilmelidir. Yoğurma maddelerinin yalnızca sanat etkinliklerde uygulanabilen bir oyun aracı olmadığı diğer etkinliklerle de kullanılabilir özelliklere sahip olması nedeniyle etkinliklerde yoğurma maddelerinin nasıl hazırlanacağı, kullanılacağı, değerlendirileceği konusunda bilgiler sunulmalı ve öğretmenlik uygulamaları derslerinde öğretmen adaylarının bu maddelerle farklı yaş gruplarında, farklı kurumlarda uygulamalar yapmaları için düzenlemeler yapılmalıdır.

Okul öncesi eğitimi yeniliklerle gelişen bir alandır. İnsanlığın gelişimi ve ilerlemesinin en önemli kısmında yaratıcılık ve yaratıcı düşünme gücü yer almaktadır. Günümüz gelişmiş toplumlarında artık bilginin çokluğuna değil, bilginin kullanılabilirliğine, özgünlüğüne ve yeniliğine önem verilmektedir. Çocuğun eğitiminde bilgi yığını oluşturmaktan çok, çocuğun kendisini ortaya koyabileceği ortamlar oluşturulmaktadır. Bu noktada sanat eğitimi ve yaratıcılık kavramının önemi ortaya çıkmaktadır. Günümüzdeki bu hızlı değişim okul öncesi eğitimde öğretim yöntem ve tekniklerinin de değişime uğramasına neden olmaktadır. Öğretmenlerin üniversitelerde ya da diğer kurumlarda aldıkları eğitim her ne kadar yeterli olsa da bu gelişmeler ve değişimlerle öğretim yöntem ve tekniklerindeki yenilikleri takip etmesi ve öğretmenlik yaşantılarında uygulamalar yapmaları söz konusu olmaktadır. Bu nedenlerle hizmet içi eğitim seminerleri gerekli olmaktadır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim semineri gereksinimleri belirlenmeli ve özellikle sanat eğitimi, yaratıcılık ve yoğurma maddelerini günlük planlarda etkin bir şekilde kullanmaları, farklı yoğurma maddelerini tanıma ve hazırlama, yoğurma maddeleri uygulamaları için sınıfta düzenleme yapılması gibi konularda hizmet içi eğitim seminerleri sağlanmalıdır.

Yoğurma maddeleri ile ilgili kaynakların, yayınların ve araştırmaların yetersiz olduğu saptanmıştır. Tuz seramiği, kil, kâğıt hamuru, talaş hamuru ve diğer yoğurma

maddeleri ile ilgili, çocukların gelişimlerine sağladıkları desteklerin belirlenmesi açısından araştırmacıların yoğurma maddeleri ile ilgili çalışmalar yapmaları ve öğretmenlerin yararlanabileceği kaynak kitaplar yayınlamaları gerekmektedir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf ortamları ve fiziksel koşulları yoğurma maddelerinin uygulanmasına olanak tanıyacak niteliklerde yeniden düzenlemeler yapılmalıdır. Sınıfların uygun kısmına sanat etkinlikleri için bir köşe hazırlanmalı, lavabo konulmalı, çalışma yapılacak kısma kolay temizlenebilecek zemin yapılmalıdır. Eğer olanaklar elverişli ise okulda sanat eğitimi sağlayacak bir atölye ortamı sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- ABACI, Oya. (2003). “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görsel Sanat Eğitimi”. **Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**. Sayfa: 268–271. Editör: Müzeyen Sevinç. İstanbul: Morpa Yayınları
- ANDERSON, Angela and YATES, Gregory. (1999). “Clay Modelling and Social Modelling: Effects of Interactive Teaching on Young Children’s Creative Artmaking”. **Educational Psychology**. Vol: 9. No: 4. P: 463–469
- ARAL, Neriman; YAŞAR, C. Münevver; KANDIR, Adalet. (2002). **Okulöncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programı**. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- ARGUN, Yasemin ve İKİZ, Ebru. (2003). “Anaokullarında Çalışan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Kişisel ve Sosyal Uyumları İle Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi”. **OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı**. Editör: Gelengül Haktanır. Tülin Güler. Cilt: 1. İstanbul: YA-PA
- ARNAS, A. Yaşare; ERDEN, Şule; ASLAN, Durmuş, CÖMERTPAY, Binnur.(2003). “Okulöncesi Öğretmenlerin Günlük Programda Yer Verdikleri Etkinlikler ve Bu Etkinliklerde Kullandıkları Yöntemler”. **OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı**. Editör: Gelengül Haktanır. Tülin Güler. Cilt: 3. Sayfa: 435–450.İstanbul: YA-PA
- AVCI, Neslihan. (2003). “Fen Doğa Etkinliğinde Proje Yaklaşımı”. **Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**. Sayfa: 359–365. Editör: Müzeyen Sevinç. İstanbul: Morpa Yayınları
- BAE, Ji-Hi. (2004). “Learning to Teach Visual Arts in an Early Childhood Classroom: The Teacher’s Role as a Guide”. **Early Childhood Education**. Vol.31. No: 4. P: 247-254
- BARTEL, Marvin. (2002). “Clay and Kids: The Natural Way to Learn”. **The Studio Potter**. Vol: 30. No: 2.
- BLACK, Susan (2003). “The Creative Classroom”. **American School Board**. September 2003 P: 68
- BRODERICK, T. Jane. (2004). “Initiating Experiences with Clay and Drawing as Dynamic Conversation”. **Canadian Children** .Vol: 29, No: 1
- CANDURAN, Çiğdem. (2002). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Kil Çalışmaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Güzel Sanatlar Eğitimi. Ankara

- COUNBREY, Mc Sharon. (1991). Art Safety. **British Clombia Art Theachers Association**. Vol: 31. No: 2. P: 24-25
- DEBORD, Karen. (1997). Creativity in Young Children. **Family Child Care Connection**. Vol: 7, issue: 1, P: 1-4
- DEMİRİZ, Serap; KARADAĞ, Asiye; ULUTAŞ, İlkay. (2003). **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımı**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- DİLMAÇ, Oğuz. (2002). Dört Altı Yaş Arası Okul Öncesi Dönemde Resim- İş Faaliyetlerinin Çocuğun, Zihinsel ve Bedensel Gelişimine Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Erzurum.
- DİNÇER, Çağlayan; DEMİRİZ, Serap; ŞİMŞEK, Işık. (2003). "Okulöncesi Çocuğu Olan Ebeveynlerin Sanat Etkinliklerine Yaklaşımı". **Eğitim ve Bilim**. Cilt: 28. Sayı:129. Sayfa:50–63
- DÖNMEZ, B. Necate. (1992). **Oyun Kitabı**. İstanbul: Esin Yayınevi
- EDWARDS, Carolyn Pope, SPRİNGATE, Kay Wright. (1995). "Encouraging Creativity in Early Childhood Classrooms". **ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education Urbana IL**. ERIC Digest. www.eric.ed.gov
- ERDİLLER, B. Zeynep. (2003). "Türkiye’de Okulöncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müfredata İlişkin Düşünceleri ve Sınıf İçi Etkinlikler". **OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı**. Editör: Gelengül Haktanır. Tülin Güler. Cilt: 3. Sayfa: 473–489. İstanbul: YA-PA
- GABLE, Sara (1999). "Creativity in Young Children". **Child Development**. Puplished by MU Extension, University of Missouri. Columbia
- GIROLAMETTO, Luigi; HOAKEN, Lisa; ELAINE, Weitzman; LIESHOUT, Riet. (2000). "Patterns of Adult-Child Linguistic Interaction in Integrated Day Care Groups". **Language, Speech and Hearing Services in Schools**. Vol: 31. P: 155- 168
- GOLDHABER, Jeanne.(1992) ``Sticky to Dry; Red to Purple: Exploring Transformation with Play Dough." **Young Children**. Vol: 48, No: 1. P:26–28
- GOLOMB, Claire. (1992). Art and the Young Child: Another Look at the Developmentel Question. **Art Conference**. (Urbana, IL, September 17-19, 1992)

HARLAN, Jean; RIVKIN, Mary. (2004). **Science Experiences For the Early Childhood Years**. USA. Pearson.

HILDEBRAND, Verna. (1981). **Introduction to Early Childhood Education**. New York. Macmillan Publishing.

HILL, J. Kenneth. (1988). An Historical Analysis of Speculation About the Value of Clay working in American Education. Columbia University Teachers College Doctor of Education

HOWARD-JONES, Paul; TAYLOR, Jayne and SUTTON, Lesley. (2002). "The Effects of Play on The Creativity of Young Children". **Early Child Development and Care**. Vol: 174. No: 4. p: 323-328

<http://www.oalp.aof.edu.tr>

HUME, Helen D. (2000). **A Survival Kit for the Elementary Middle School Art Teacher**. Sanfrancisco. Published by Jossey- Bass Awiley İmprint

HURWITZ, Al; DAY, Michael (1995). **Children and Their Art**. Harcourt Brace College Publishers. Philadelphia. London

HUTİNGER, Patricia; BETZ, Amy; BOSWORTH, Jennifer; POTTER, Judy; SCHNEIDER, Carel.(1997). **Art Express: A Curriculum for Young Children with Disabilities**. Western Illinois Univ. Macomb.

JOHNSTON, Jane. (2004). The Value of Exploration and Discovery. **Primary Science Review 85**. Nov/ Dec 2004

KAPIKIRAN, A. Necla. (2003). "Okulöncesi Öğretmenlerde Tükenmişliğin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". **Eğitim Araştırmaları Dergisi**. Yıl:4 Sayı: 13

KARASAR, Niyazi. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.

KIM, Haekyung, S. (2003). Exploration to Formation: Understanding the Voluntary Modeling Activity of Two- and Three Year Old Children. University of Illinois at Urbana Champaign Graduate College (Doctor of Education).

KOSTER, J. Bouza. (1999). "Clay for Little Fingers". **Young Children**. Vol: 54. No: 2. P: 18- 22

LASKY, Lila; BERGESON, M. Rose. (1995). **Art Basic for Young Children**. Washington DC. National Association for the Education of Young Children

- LEWIS, P. Helen. (1989). "Using Clay To Help Children Develop Cognitive and Affective Skills for Learning". **Paper Presentet at the Meeting on Childhood in the 21st Century Hong Kong, July 31-August 4.** Speeches/ Conference Papers.
- OĞUZKAN, Şükran; TEZCAN, Emine; TÜR, Gülseren; DEMİRAL, Özgör. (1997). **Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri ve Eğitici Oyuncaklar.** İstanbul. Milli Eğitim Basımevi
- OĞUZKAN, Şükran; DEMİRAL, Özgör; TÜR, Gülseren. (1999). **Okul Öncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri.** İstanbul: Yapa Yayınları.
- OĞUZKAN, Şükran; ORAL, Güler (1997). **Okulöncesi Eğitimi.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- ÖZDOĞAN, Berka. (2000). **Çocuk ve Oyun. Çocuğa Oyunla Yardım.** Ankara. Anı Yayıncılık.
- POOLE, Carla; MİLLER, Susan A.; CHURCH, Ellen Booth. (2005). "How Children Develop Motor Skills". **Early Childhood Today.** Vol. 19, Issue 7.P:22
- RAZON, Norma. (1997). Yaratıcılığı Geliştirici Oyunla Eğitim. **Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim.** İstanbul. Ç.Y.D.D. Yayınları.
- RULE, C. Audrey, STEWART Roger. (2002). "Effects of Pratical Life Materials on Kindergartners Fine Motor Skills". **Early Childhood Education.** Vol: 30, No:1
- SCHILLER, Marjorie.(1995). "The Importance of Conversations About Art with Young Children". **Visual Arts Research.** Vol: 21. No: 1. P: 25–33
- SENEMOĞLU, Nuray. (1994). Okul Öncesi Eğitim Programları Hangi Yeterlilikleri Kazandırmalıdır? **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi.** Sayı. 10
- SILVER, Rawley A. (1989). **Developing Cognitive and Creative Skills through Art: Programs for Children with Communication Disorders or Learning Disabilities.** New York: Ablin Press.
- SMITH, Carol, CAREY, Susan; WISER, Marianne. (1985). On Differentiaton: A Case Study of the Development the Concepts of Size, Weight and Density. **Cognition.** Dec, 21 (3).
- SPEARS, Jo Ann Lohl. (2002). "Let Me Do It: Children's Art with Less Stress and Success". **Texas Child Care.** Vol: 26. No: 3

- STEVENSON, Christine. (2000). "Eye to Eye: An Artist/ Teacher and Young Children. A Case Study". **The Annual InSEA World Congress. 30 th Brisbane, Australia, September 21-26, 1999. Contemporary Issues in Early Childhood.** Vol: 1. No:2. Triangle Pres.
- STRİKER, Suzan. (2005). **Çocuklarda Sanat Eğitimi.** (Çev. Azize Akın) İstanbul. Epsilon.
- SWARTZ, Mallery, I. (2005). "Playdough: What's Standarts About it?" **Young Children** Vol: 60. No: 2
- SZYBA, M. Chris. (1999). "Why Do Some Teachers Resist Offering Appropriate, Open- Ended Art Activities for Young Children?" **Young Children.** V. 54. No: 1
- ŞAHİN, Semra. (1994). "Manipulatif Materyaller". **Okul Öncesi Eğitimciler İçin El Kitabı.** Editör.: Şule Bilir. İstanbul. Yapa Yayınları.
- TERWİEL, Candan. (1999). Okulöncesi Sanat Eğitiminde Bir Malzeme Olarak "Kilin" Yeri. Yayımlanmamış Doktora Tezi Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü. Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Ankara
- TOPAL, W. Cathy. (1996). "Fostering Experiences Between Young Children and Clay. Art Experiences. **Child Care Information Exchange.** Vol: 3. No: 2.P: 51-55
- TOPBAŞ, Eriman. (2004). **Montessori Yöntemi İle Çocuk Eğitimi.** Ankara. Tekağaç Eylül Yayıncılık.
- TUĞRUL, Belma; ÇELİK, Eylem. (2002). Normal Çocuklarla Çalışan Anaokulu Öğretmenlerinde Tükenmişlik. **Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi.** Sayı: 12
- TURLA, Ayşe. (1995). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sanat Etkinliklerini Planlama, Uygulama Ve Değerlendirme Becerilerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü. Ankara
- UCCI, Mary. (2000). "Playdough: It's Gooley, Fun and Educational". **Child Health Alert. Newton Highlands.** Vol.18.P:4-5
- UCCI, Mary. (2006). "50 Year's Old and Still Gooley, Fun an Educational". **Child Health Alert.** Vol: 24. P: 6
- ULUTAŞ, İlkay; ERSOY, Özlem. (2004)." Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi". **Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi.** Cilt:12, No:1, S:1-12

URSULA, Kolbe. (1997). "Clay and Children: More Than Making Pots". **AECA Resource Book Series**. Vol: 4. No: 2. Australian Early Childhood Association, Inc., Watson.

VENN, E. Claire; JAHN, Monica, Dacy. (2004). **Teaching and Learning in Preschool. Individually Appropriate Practices in Early Childhood Literacy Instruction**. International Reading Association, Newark, DE.

WARDLE, Francis. (2000). "Supporting Constructive Play". **Child Care Information Exchange**. No: 5

YOUNG, Risa, SMITH, Robin. (2005). "Clay Creations". **Scholastic Early Childhood Today**. Vol: 20. No: 2

EKLER**Ek 1. Anket****Ek 2. Uygulama İzini**

ÖĞRETMENLERİN SINIFLARINDA YOĞURMA MADDELERİNİN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Sayın..... Bu anket sizin yoğurma maddelerinin okul öncesi eğitim kurumlarında kullanımına ilişkin görüşlerinizi saptamak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma bilimsel bir nitelik taşıdığından sorulara içten ve samimi olarak vereceğiniz yanıtlarınız büyük önem taşımaktadır. Verilen yanıtlar kesinlikle kişisel bir değerlendirme için kullanılmayacaktır.

Bu doğrultuda sizden beklenen anketteki soruları dikkatle okuyarak en uygun seçeneği daire içine almanız ya da uygun yerde ilgili açıklamanızı yazmanızdır. İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Gülseren SAĞSÖZ

I. KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: E () K ()
2. Yaşınız:
3. Eğitim Düzeyiniz: Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Mezunu ()
Çocuk Gelişimi Eğitimi ve Okul Öncesi Öğrt. ()
Yüksek Lisans / Doktora(Alan:) ()
Ön Lisans/ Lisans Tamamlama(Alan:) ()
Açık Öğretim Fakültesi (Alan:) ()
Kız Meslek Lisesi Mezunu (Alan:) ()
Diğer.....
4. Meslekteki çalışma süreniz: a) 1-5 b) 6- 10 c) 11- 15 d) 16- 20 e) 21 ve üstü
5. Çalıştığınız yaş grubu: a) 3 yaş b) 4 yaş c) 5 yaş d) 6 yaş
6. Sınıfınızdaki öğrenci sayısı:
7. Bu güne kadar katıldığınız hizmet içi eğitim seminerleri var mı? Varsa aşağıda belirtiniz. Yoksa 8. soruya geçiniz.

Seminer Adı-Konusu	Katılma Yılı	Süresi

8. Eğitiminiz süresince sanat eğitimi ile ilgili dersler aldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

9. Eğer cevabınız “evet” ise aldığınız dersleri yazınız?

1	
2	
3	
4	

10. Aldığınız derslerin içeriğinde yoğurma maddelerine ilişkin bilgiler yer alıyor muydu?

- a) Evet b) Hayır

11. Aldığınız derslerin içeriğinde yoğurma maddeleri ile ilgili uygulamalı çalışmalar yaptınız mı?

- a) Evet b) Hayır

12. Eğer cevabınız “Evet” ise aşağıdaki yoğurma maddelerinden hangileri ile ilgili çalışmalar yaptınız?

- a. Tuz seramiği
b. Kil
c. Talaş hamuru
d. Sanat çalışmaları için hazırlanan macun
e. Kâğıt hamuru
f. Plastirin
g. Diğer (Lütfen belirtiniz).....

II. ÖĞRETMENİN YOĞURMA MADDELERİNİN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

13. Sınıfınızda yoğurma maddelerini kullanıyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır

14.

Kullandığınız Yoğurma Maddeleri Türü	Kullanma Durumu		Neden tercih ediyorsunuz?	Neden tercih etmiyorsunuz?
	Kullanıyorum	Kullanmıyorum		
Tuz seramiği				
Talaş Hamuru				
Plastirin				
Sanat çalışmaları için hazırlanmış macun				
Kil				
Kâğıt Hamuru				
Diğer				

15. Bir günlük planınızda yoğurma maddeleriyle yapılan çalışmalarını hangi etkinlik veya etkinliklerde kullanıyorsunuz?

- Sanat Etkinliği
- Türkçe Dil Etkinliği
- Oyun Etkinliği
- Müzik Etkinliği
- Fen Doğa Etkinliği
- Okuma Yazmaya Hazırlık etkinlikleri

16. Sizde sınıfınızın (oyun odası) fiziki şartları (ebat, kullanım alanı ve özellikleri) yoğurma maddeleri uygulamaları için uygun mu?

- Evet
- Hayır

17. Eğer cevabınız “ Hayır” ise sınıfınızda yoğurma maddeleri uygulamalarını engelleyen unsurlar nelerdir?.....

.....

Yoğurma Maddeleriyle İlgili Etkinlik Planlama, Uygun Ortam Hazırlama ve Uygulama	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
18.Yoğurma maddeleri ile yapılacak etkinlikler planlanmalı					
19.Yoğurma maddeleri her yaşa uygun olduğu için çocukların gelişim özellikleri dikkate alınmadan da plan yapılmalı					
20. Konuya bağlı kalınarak, yoğurma maddeleri ile çalışmalar planlanmalı					
21. Yoğurma maddeleri ile yapılan etkinlikler en az bir gün önceden planlanmalı					
22.Yoğurma maddelerini yalnızca sanat etkinliklerinde kullanmak için planlanmalı					
23.Yoğurma maddeleri öğretmen tarafından hazırlanmalı					
24.Yoğurma maddeleri planlanırken, sınıftaki çocukların çalışmalara karşı istekli olmaları için ön hazırlık yapılmalı					
25.Yoğurma maddeleri hazırlanırken ve sunulurken çocukların ilgi ve istekleri göz önünde bulundurulmalı.					
26. Yoğurma maddelerini çocuklarla birlikte hazırlamak için sınıfta gerekli malzemeler bulundurulmalı					
27. Ailelerden yoğurma maddelerini evde hazırlaması istenmeli					
28. Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışmalarını sırasında şekil vermede kullanabilecekleri oklava, merdane, kapaklar, pasta kalıpları vb. malzemeler önceden hazırlanmalı ve çalışılacak masaya yerleştirilmeli					
29. Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışmalarını için gerekli olan artık materyaller önceden hazırlanmalı ve çalışılacak ortama yerleştirilmeli					
30. Yoğurma maddelerini hazırlamak için gerekli olan malzemeler (un, tuz, kil, pasta kalıpları, kapaklar vb.) ailelerden istenmeli					

Yoğurma Maddeleriyle İlgili Etkinlik Planlama, Uygun Ortam Hazırlama ve Uygulama	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
31. Yoğurma maddeleri ile çalışmalara başlamadan önce hazırlanan malzemenin ağza alınmaması gibi önemli kurallar çocuklara açıklanmalı					
32. Çocuklar için üstlerini kirletme kaygısı yaşamamaları açısından çalışma önlükleri hazırlanmalı					
33. Çalışmalara başlamadan önce hazırlanan yoğurma maddesi çocuklara tanıtılmalı					
34. Çalışmalara başlamadan önce çocuklara yoğurma maddesi ile nasıl çalışmaları gerektiği açıklanmalı					
35. Çocuklar malzeme seçiminde tamamen özgür olmalı çocuğa malzeme sunulmamalı					
36. Çocuklar yoğurma maddesi ile istediği gibi özgürce çalışmalı, açıklama yapılmamalı					
37. Yoğurma maddeleri ile çalışmalara başlamadan önce çocuklara etkinlikleri sırasında kullanacakları araç gereçlerin amaca uygun olarak nasıl kullanılacağı gösterilmeli					
38. Çalışmanın sonunda çocukların yoğurma maddeleriyle birlikte kullandıkları malzemeleri aldıkları yere bırakmaları söylenmeli					
39. Sınıftaki halıların kirlenmesini engellemek için çalışma yapılan kısma muşamba serilmeli					
40. Çocuklar yoğurma maddeleriyle çalışmalar yaparken süre kısıtlaması yapılmalı					
41. Yoğurma maddelerini çocuklara verirken elma büyüklüğünde toplar yapılıp, masada önlerine bırakılmalı					
42. Yoğurma maddeleriyle uygulamalar sırasında çocukların neler yapacakları söylenmeli					
43. Yoğurma maddeleriyle çalışmalar sırasında artık malzemeler sunulup, çocukların istedikleri gibi çalışmalar yapmalarını sağlanmalı					
44. Sınıfta ünlü sanatçıların, heykelleri ve çalışmaları ile ilgili resimler gösterilmeli ve çalışmaları hakkında sorular sorulmalı					
45. Çocukların yoğurma maddelerine ilgi duymaları için farklı yüzeylerde (plastik, tahta, mermer yüzeyler) çalışmalarına fırsat verilmeli					
46. Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışmaları sırasında rahatlamalarını sağlamak için müzik dinlemeleri sağlanmalı					
47. Yoğurma maddeleriyle uygulamalar yapılırken, çocukların sordukları sorulara yanıt verilmeli					
48. Çocukların yaptıkları şekiller hakkında konuşmaları sağlanmalı					
49. Çocukların yoğurma maddeleriyle daha iyi şekiller yapmalarını sağlamak için daha önce hazırlanan örnek modeller gösterilmeli					
50. Çocukları, yoğurma maddeleri ile çalışmaları sırasında rahatsız etmemek için tamamen özgür bırakmalı ve hiç ilgilenilmemeli					
51. Masaya hazırlanan yoğurma maddesinin tamamı bırakılmalı. Çocukların istediği kadar almaları sağlanmalı					

Yoğurma Maddeleri ile Yapılan Etkinliklere İlişkin Görüşler	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.Çocuklarla birlikte yoğurma maddeleriyle çalışmalar yapmaktan hoşlanıyorum.					
2.Yoğurma maddelerini kendim hazırlamaktan zevk alıyorum.					
3.Yoğurma maddelerini sınıfımda uygularken, kendimi rahat hissediyorum.					
4.Yoğurma maddelerinin kullanımı ile ilgili bilgi düzeyimin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
5. Yoğurma maddeleri sınıfımı kirlettiği için, uygulamaları sınıfımın dışında farklı bir yerde yapmayı istiyorum.					
6.Çocukların yoğurma maddeleriyle yapılan çalışmalar sırasında grupta çalışmalar yapmalarını sağlıyorum.					
7.Yoğurma maddeleri ile çalışan çocuklar üstlerini kirlettikleri için çok fazla kullanmak istemiyorum.					
8.Yoğurma maddeleri ve yapılabilecek etkinliklerle ilgili kaynak kitap okumaktan hoşlanıyorum.					
9. Çocukların yoğurma maddeleriyle bireysel çalışmalar yapmalarını sağlıyorum.					
10.Yoğurma maddeleri ile yapılan çalışmalarda kullanılmak üzere artık materyaller toplamaktan zevk alıyorum.					
11.Plastirin gibi hazır yoğurma maddelerini kullanmaktan hoşlanıyorum.					
12.Yoğurma maddelerini sınıfımda uygularken meydana gelen dağınıklığı önemsemiyorum.					
13.Yoğurma maddelerinin hazırlanmasının zaman kaybı olduğunu düşünüyorum ve bu nedenle bu malzemeleri kullanmaktan hoşlanmıyorum.					
14. Çocukların yoğurma maddeleriyle oynarken onu yemeye çalışmaları gibi nedenlerle onlara zarar vereceğini düşündüğüm için bu tür etkinlikleri kullanmaktan hoşlanmıyorum.					
15.Çocukların yoğurma maddeleriyle çalışırken, kendilerini ifade etmeleri ve yaratıcılıklarını sergilemeleri için destek veriyorum					
16.Çocukların bireysel çalışmalarının yanı sıra grupta çalışmalarını da sağlıyorum					
17.Çocuklarla, çalışmaları hakkında (renk, biçim gibi özellikler açısından) konuşmalar yapıyorum					
18.Çocukların ürünlerine ve çalışmalarına “çok harika”, “çok güzel bir biçim”, “ooh çok sevdim”, “bundan çok hoşlandım” gibi övgü sözcükleriyle değer verdiğimi gösteriyorum					
19. Çocukların ürünleri ve çalışmalarında “bu nedir?”, “bu ne olabilir?”, “bu şekil için neler söyleyebilirsin?”, “bana yaptığın şekillerin ne olduğunu söyleyebilir misin?” gibi sorular soruyorum					
20.Çocukların çalışmalarını “çok güzel fakat bir daha kuyruklar ve ayakları yapmayı unutma” gibi bir açıklamayla değerlendiriyorum					

Yoğurma Maddeleri ile Yapılan Etkinliklere İlişkin Görüşler	Hiç Katılıyorum	Az Katılıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
21. Yoğurma maddeleri ile çalışırken, çocuklara neler hissettikleri hakkında sorular soruyorum.					
22. Yoğurma maddelerini çocuklara sunma konusunda yeterli bilgim olmadığı için bu tür etkinlikleri yapmıyorum					
23. Çocukların çalışmaları bittikten sonra, çocukların birbirlerinin çalışmalarına bakmalarını sağlıyorum.					
24. Çocukların çalışmalarını bir modele benzerliğine göre değerlendiriyorum					
25. Her etkinliğin sonunda çocukların tamamının ürünlerini sergiliyorum.					
26. Her çocuğun yapmış olduğu ürünü güzel veya uygun olmamış olarak değerlendirip, daha sonra güzel olan ürünleri sergiliyorum.					
27. Çalışmalar sırasında çocukları birbirleriyle yarıştıyorum. Etkinliği en çabuk bitiren ya da etkinliği en güzel yapan çocukları ödüllendiriyorum.					
28. Yoğurma maddelerini her zaman uygulayınca sınıfın temizliğinde sorun oluşturacağını düşünüyorum					
29. Yoğurma maddeleri ile çalışmanın vakit kaybı olduğunu düşünüyorum					
30. Yoğurma maddelerinden kil ile çalışmalar sınıfı kirlettiği için okul öncesi çocuklarına uygun olmadığını düşünüyorum.					
31. Yoğurma maddelerinin öğretmenin, çalıştığı yaş grubundaki çocukları tanınmasında bir araç olduğunu düşünüyorum.					
32. Yoğurma maddelerinden özellikle tuz seramiğinin kolay hazırlanması nedeniyle sürekli kullanılması gerektiğini düşünüyorum					
33. Hemen hazırlanıp, kullanılması nedeniyle hazır yoğurma maddelerinin kullanıma daha uygun olduğunu düşünüyorum.					
34. Kil ile çalışmalar uzun zaman aldığı için kullanılmasının sorun oluşturduğunu düşünüyorum.					
35. Yoğurma maddelerinden kil, talaş hamuru, kâğıt hamuru vd. hazırlık süresi uzun olduğu için tercih edilmediğini düşünüyorum					
36. Yoğurma maddelerinin ekonomik olduğu için sık kullanıldığını düşünüyorum					
37. Yoğurma maddeleri iyi bir oyun aracı olduğunu düşünüyorum.					
38. Yoğurma maddelerini sürekli çocuklara vermek gerektiğine inanıyorum.					
39. Yoğurma maddelerinin iyi bir eğitim aracı olduğuna inanıyorum.					
40. Ailelerin yoğurma maddeleriyle ilgili bilgilerinin yetersizliğinin okulda yoğurma maddelerinin kullanımını etkilediğine inanıyorum.					

Not: İlave görüşleriniz varsa lütfen belirtiniz:.....

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.44.07.32/1
Konu :Uygulama İzni

54362

21 Kasım 2005

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : İnönü Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 07.11.2005 tarih ve 7078-4098 sayılı yazısı.

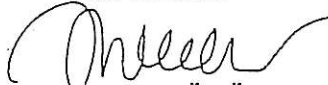
İnönü Üniversitesi İlköğretim bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Programı öğretim elemanlarından Okt. Gülseren SAĞSÖZ'ün, Müdürlüğümüze bağlı Anasınıf, Bağımsız Anaokulları ve Uygulamalı Anaokullarında (İlimiz Merkezinde) görev yapan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yoğurma Maddelerini Kullanma Durumlarına İlişkin görüşlerinin incelenmesi konusunda araştırma yapacağına dair ilgi yazı ilişikte sunulmuş olup, adı geçeninin inceleme konusunda araştırma yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde; tensiplerinize arz ederim.

Hamza DOĞUÇ
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR

18/11/2005

Abdullah KÜÇÜK
Vali a.
Vali Yardımcısı